

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ LONDONAS AVĪZE UN LATVIJA

2012. gada 11. februāris – 17. februāris

Nr. 7 (1233)

Lasiet tīmeklī!
www.brivalatvija.lv

Ir jābalso pārlicinoši - PRET

Ir jābalso. Ir jābalso "PRET". Ir jābalso ne pret krievu valodu, bet pret krievu valodu kā otru valsts valodu. Ir jābalso par latviešu valodu kā vienīgo valsts valodu. Ir jābalso par mūsu nācijas pamatu.

Nedrīkst neiet un nebalstot. Šī nobalsošana nenomirs dabiskā nāvē tāpēc, ka tai nebūs kvorumā. Tā turpinās savu ēnu dzīvi, ja tai nebūs pārlicinoša vairākuma pret tiem 180 000 parakstiem, kas rosināja krievu valodai piešķirt otras valsts valodas statusu. Vairākums būs pavisam pārlicinošs, ja vismaz puse balsstiesīgo 771 893 plūs viens balsos pret Satversmes grozījumiem, lai latviešu valoda Latvijā paliktu vienīgā valsts valoda. Ka to vēlas ne tikai nosacīts, bet absolūts vairākums. Tāpēc jāiet balsot un vismaz 771 893 reizi jānobalso "PRET". Ai, tā viena balss – tava, mana, viņas, viņa – un tad tā pati pēdējā. Nedrīkst nepacelt balsi par savu valodu, savu mēli.

Kāpēc tas ir svarīgi? Pirmkārt, jau tāpēc, ka nedrīkstam *de iure* apstiprināt to, kas okupācijas gados notika *de facto*: padomju okupācija darīja visu iespējamo, lai latviešu valoda tiktu izspiesta no svarīgām suverēnas nācijas jomām, to aizstājot ar krievu valodu. Vēl arvien latviešu valoda Latvijā nav pārvarē-

jusi okupācijas laika radītās sekas. Vēl arvien un pat arvien uz bāzīgāk krievu valoda Latvijā cenšas šīs sekas izmantot, lai atgūtu privilēģijas, kuŗas tai šajā laikā bija: prasot līdzvērtību, palikt un būt līdzvērtīgākai par vietējo "provinciālo" valodu, kas nav jāmacās un jāprot. Piešķirot krievu valodai otras valsts valodas statusu, nodrošināsim, ka Latvija lēnām, bet neatturami kļūs par Latišiju.

Otrkārt, tāpēc, ka ar latviešu valodu šī valsts ir nacionāla valsts Latvija. Pārfrāzējot pazīstamu teicienu – kas valda valodu, valda valsti. Latvija ir veidota kā nacionāla valsts uz tiem pamatiem, kuŗi izauga no 19. gadsimta nacionālās atmodas. Viens no svarīgākajiem tā laika uzdevumiem bija izveidot latviešu valodu par instrumentu, kas ir līdzvērtīgs jebkuŗai citai kultūras nācijas valodai, vācu un krievu valodu ieskaitot. Tas nozīmē – no apspiestas zemnieku tautas valodas to veidot par modernas nācijas valodu, kas spēj kalpot visām modernas nācijas un – valsts vajadzībām. Atcerēsimies, ka latviešu valoda nav tikai sazināšanās un izpausmes līdzeklis. Sazināties un izpausties varam jebkuŗā valodā. Valoda ir ne tikai nācijas identitātes un kultūras, bet arī suverēnitātes nesēja. Latviešu valoda kā valoda sevī glabā un satur tautas vissenāko atmiņu, dzīvesziņu, kultūru un vēsturi – tautas identitāti. Bet, bū-

dama suverēnitātes nesēja, tā apgūst visas ar suverēnitāti saistītās dzīves un sadzīves jomas – tā organiski pārveidojas un veidojas tālāk. Tas iespējams tikai suverēnā savas valsts telpā.

Ir jāiet. Ir jābalso. Pārlicinoši. Vismaz pusei un vienam no balsstiesīgajiem, lai nebūtu nekādu pārpratumu. Formāli it kā jābalso pret krievu valodu, bet patiesībā par latviešu valodu. Ar visu cieņu krievu valodai kā krieviskās kultūras un identitātes glabātājai un kā nācijas suverēnitātes izpausmei Krievijā ir jāpasaka NĒ krievu valodai kā otrai valsts valodai Latvijā. Un jāaicina tie krieviski runājošie Latvijas iedzīvotāji, kuŗi vēl neprot latviešu valodu, – beidzot to iemācīties kā vienīgo kopīgo šīs nācijas un valsts valodu. Ir jāgādā, ka viņi to var, un jānāk pretī, lai viņi to var. Reizēm man šķiet, ka esam par daudz kāpuši uz barikādēm un neesam pietiekami atvēruši savu valodas lauku. Un pilnīgi noteikti – uz barikādēm stādot, neesam pietiekami savu valodas lauku kopuši. Tāpat kā vēsturi nedrīkst atstāt tikai vēsturniekiem, valodu nedrīkst atstāt tikai valodniekiem. Tas ir visu kopīgs uzdevums. Sākot jau ar skaidru jā latviešu valodai un latviskai Latvijas valstij. Bet – tikai sākot. Lielais darbs vēl tikai priekšā.

Valters Nollendorfs

Mums nav bail no referendumā!

Mums nav bail no referendumā! Mēs aiziesim uz referendumu visi un nobalsosim par savu latviešu valodu, ievēkot krusta zīmi PRET otru valsts valodu. Mēs balsosim Rīgā, Liepājā, Londonā un Dublinā. Mēs balsosim pašī, ņemsim līdzi uz iecirkņiem savus bērnus un mazbērnus – lai viņi redz, ka esam lepmi par savu valodu, ka nosargāsim valodu, valsti, tautu un zemi arī mazmazbērniem un nākamajām paaudzēm. Mēs saņāksim iecirkņos ar latviešu melodijām sirdī. Mēs taču atceramies

"... viena saule, tas pats mēness, visiem viena tēva valodīn..." Dziedāsim, jo tauta, kas dzied, - nemirst. Dziedāsim visi kopā iepriekšējā vakarā - lai mūsu nelabvēļi uzzina, cik liels un skanīgs ir latviešu koris. Sarkanbaltsarkano lentīti pie krūts nēsāsim visu februāri, brauksim ar automašīnām, kas rotātas Latvijas karodziņiem, visu nedēļu pirms referendumā pa-

celsim pie savām mājām valsts karogus. 21. februāris ir Pasauls Dzimtās valodas diena, bet nedēļa līdz šai dienai - Dzimtās valodas nedēļa. Tā kā mūsu politiķi ir lēmuši tieši šajā nedēļā piedalīties referendumā, tad darīsim to - milot un cienot savu valodu, rakstot un runājot labā un pareizā latviešu valodā. Mums ir jaunieši, ar ko lepoties, tādi kā Mārtiņš Pavasaris ar savu klipu un aicinājumu iet uz referendumu. Mēs ticam, ka mums būs daudz šādu jauniešu, kas rakstīs cits citam labas ziņas tīmekļa vidē, tālruņa izziņās, uzņems jaunus klipus un aicinājumus. Latvieši, būdama maza tauta, ir labi valodu pratēji. Gandrīz ikviens latvietis runā trīs vai četrās valodās, ko nevar teikt par lielo nāciju pārstāvjiem. Balsojot par latviešu valodu, mēs balsojam par mazas tautas valodas prasmēm, izglītību, zināšanām, pašcieņu. Mēs labprāt runājam krievu valodā, labprāt lasām šajā bagātajā valo-

dā un milam jebkuŗu Latvijas pilsoni ar viņa dzimto valodu, bet prasām godu arī savai valodai. Mēs nevienam neesam uz mākušies ar padomiem un aizskāruši citu nāciju pašcieņu, bet nepieļausim arī svešu ļaužu diktātu. Tie, kas izraisīja šo referendumu, bija tikai un vienīgi ļaunprāši, kas gribēja sanaidot Latvijas iedzīvotājus. Un viņiem referendumā atbildēsim, ceļot godā latviešu valodu, ceļot latviešu pašcieņu, pašlepnumu un tautas apziņu. Referendumā mēs piedalīsimies visi un ievilksim krusta zīmi PRET.

Gandrīz katrā latviešu ģimenē ir auto. Šoreiz aizmirsīsim nesaņāšanos, palīdzēsim kaimiņiem, paziņām, visiem, kam grūti nokļūt līdz iecirkņim. Mīlestības apliecinājums latviešu valodai - kopīgs PRET. IZSŪTI, LŪDZU, ŠO VĒSTĪJUMU VISMAZ DESMIT SAVIEM KOLLĒGĀM, RADIEM UN DRAUGIEM! TIKAI TAD VARI ATGRIEZTIES PIE IKDIENAS.

Tautas nobalsošanas zīme 2012. gada 18. februārī

Vai jūs esat par likumprojekta
"Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē"

pieņemšanu,

kas paredz krievu valodai noteikt
otras valsts valodas statusu?

Atzīmējiet ar "+" sev vēlamo atbildi – "PAR" vai "PRET"

PAR

PRET

Zīme, kurā būs atzīmēti gan "PAR", gan "PRET" vai nebūs atzīmēta neviena no šīm atbildēm, tiks uzskatīta par nederīgu

TAUTIEŠI!

Lai nelūko naidnieks mūs aizmīkt neviens,
Mēs celsimies pretim tam visi kā viens.
Sauc tēvija, sauc mūs, mēs steigsim tūlīt
Pret arklu un izkapti zobenu mīt.

Tas brīdis ir pienācis tagad, kad nākamās dienās tiks lemts par svešas valodas uzspiešanu mums – jā, par krievu valodas uzspiešanu mūsu tautiešiem mūsu tēvu zemē. Tas drauds ir reāls, tas apdraud mūsu tautas pastāvēšanu un izdzīvošanu nākamībā. To nedrīkstam pieļaut! Stājamies kopā tagad visi kā viens un atbalstām projektu "Par latviešu valodu" - tagad, šodien, jo pēc dažām dienām tas būs jau par vēlu. Pašlaik esam jau savākuši 30% vajadzīgās "zobena" naudas summas, kas izmantota, lai ievietotu publikācijas Latvijas novadu presē un ar Latvijas Radio, kā arī vietējo raidstaciju starpniecību aicinātu tautu doties balsot. Top klipi un raksti publicēšanai tīmekļa vidē, kā arī mājaslapa www.celiesunej.lv.

Steigsim ar atbalstu šodien un tagad, jo parīt tas būs par vēlu. Sūtiet ziedojumus uz:

Organization: "DAUGAVAS VANAGU CENTRALAS VALDES PARSTAVNIECIBA LATVIJA" FONDS

Reg. Nr.: 40008004689

Bank Account No. (Konta Nr.): LV02 UNLA 0001 0037 0041 2

Bank: AS "SEB BANKA"

Bank SWIFT Code (SWIFT kods): UNLALV2X

Bank branch address: Vecrigas filiāle, Grecinieku-9, Rīga, LV-1050

Ziedojuma mērķis: "Par latviešu valodu"

Andrejs Mežmalis,
atv. flotiles admirālis,
DV priekšnieks un
DV CV priekšsēdis

LATVIEŠI VĀCIJĀ

Referendums – balsošanas iecirkņi Vācijā

Iespējams, ka tā ir Latvijas Republikas likumdošanas nepilnība, kas ļāva kādam ārzemniekam iniciēt referendumu ar mērķi graut Latvijas valsts pamatus. Nestāvēsim malā, piedalīsimies lielā skaitā un atstāsim Satversmi negrozītu. Aicinu Vācijas un Eiropas latviešus sestdien, 18. februārī, balsot pret likumprojektu, kas paredz krievu valodai noņemt otras valsts valodas statusu

Latvijā. Vācijā atkal darbosies pieci vēlēšanu iecirkņi. Diseldorfas, Hamburgas un Frankfurtas iecirkņos strādās latviešu kopības Vācijā personāls.

Latvijas vēstniecībā Berlīnē
Reinerzstrasse 40-41, 14193 Berlin
Tel. +49 30 826 00 210
e-pasts: inese.zaurova@mfa.gov.lv

Latvijas Goda konsulātā Diseldorfā
Vogelsänger Weg 6, 40470 Düsseldorf
Tel. +49 171 3766 811
e-pasts: luter-thuemmel@law-dlt.com

Latvijas Goda konsulātā Mīnchenē
Ohmstrasse 22, 80802 München
Tel. +49 178 353 0917

e-pasts: roberts.putnis@gmail.com

Latvijas Goda konsulātā Hamburgā
Neuer Wall 7, 20354 Hamburg
Tel. +49 40 5079 0842
e-pasts: lettland@hamburga-lv.de

Latvijas Goda konsulātā Frankfurtē

Niedenau 13-19, 60325 Frankfurt
Tel. +49 172 6710 756
e-pasts: velesanas@latvija.de
Vēlēšanu dienā iecirkņi būs atvērti plkst. 07:00 - 22:00 un tajos varēs nobalsot, līdz ņemot derīgu Latvijas pavalstnieka pasi.

Nils Ebdens,
Latviešu kopības Vācijā valdes priekšsēdis

LATVIEŠI LIELBRITANIJĀ

Londonas DVF bāra „jaunā seja” un svinīgā atklāšana

Jaunais gads Londonas DVF nama bārā ir ienācis ar ilgi gaidītām vēsmām – jaunu vizuālo noformējumu, kas tapis pēc mākslinieka Andreja Rītiņa iecerē, ko viņš kopā ar neskatāmiem palīgiem realizēja, nepaguris strādājot septiņas dienas nedēļā nepilnā mēneša garumā. 28. janvārī svinīgā atklāšanā bāra durvis atkal tika vērtas apmeklētājiem, kas bija sanākuši lielā skaitā, lai novērtētu Londonas centra „latviskās saliņas” jauno, bet ne mazāk latvisko kopteļu un baudītu folkgrupas „Austrumkalns” uzstāšanos.

Bāra baltās sienas nu lepojas ar linu auduma tekstūrā veidotu apdari, koka paneļi iekrāsoti kapara metalliskās krāsas tonējumā, kas pavid arī bāra plauktos, bet gaismekļi pieskaņoti kopējam stilam, radot mierīgu gaismas kritumu, savukārt pie sienām dižojas latviešu mākslinieku

gleznas, kas arī ir īpaši izgaismotas. Vienā no bāra telpām pazuduši mākslīgie griesti, radot plašuma izjūtu. Līdz šim ierastās mēbeles nomainītas pret tumšiem vienāda stila koka galdiem un krēsliem, kuņģos samana latviešu tautiskie elementi. Taču visnozīmīgākais papildinājums ir virs bāra letes pieliktais īpaši šim bāram tapušais gaismeklis - jumis.

Atklāšanas ceremonijas neatņemama sastāvdaļa bija lentes svinīgā pārgriešana, kas bija uzticēta DVF Londonas nodaļas priekšsēdim Jānim Graveniekam un pārmaiņu idejiskajam tēvam Andrejam Rītiņam. Pēc tam abi vīri teica nelielas svētku runas, uzsvērot paveiktā remonta nozīmīgumu. A. Rītiņš pastāstīja par savu ciešo saistību ar šo namu, atceroties, ka savulaik studiju gados šeit dzīvojis. Nepieminēts palika fakts, ka viņa tēvs vairāk nekā pirms sešdesmit gadiem bija starp tiem cilvēkiem, kuņģi

Foto: Kārlis Budīns

Dzied "Austrumkalns"

meklēja un atrada iespējas šo namu iegādāties DVF īpašumā, bet viņa jaunākais brālis Mārtiņš Rītiņš savulaik bijis bāra saimnieks. Tas tikai apliecina šīs dzimtas ciešo saikni un uzticību

šim namam un tā kalpošanai latviešu sabiedrībai. A. Rītiņš arī uzsvēra, ka pārmaiņas tapušas smagā darbā, ko iesaistītie cilvēki – daudzie palīgi veikuši ar prieku un lielu pašaieliedzību. Visiem

viņiem tika pasniegti īpaši pateicības raksti. Pateicības diplomu saņēma arī pats mākslinieks.

Pēc tam nākamās pāris stundas bārs dzīvoja tautasdziesmu skaņās, ko lieliski iedzīvināja jaunā folkloras grupa „Austrumkalns”. Sešu meiteņu ansamblis sajūsmiņā klātesošos ar savu dabiski izjusto dziedājumu, pašu spēlētu instrumentālo pavadījumu un neapšaubāmo prieku par savas tautas mantojumu, ko jau ar pirmo dziesmu pārņēma arī publika. Pēcāk jau valdīja kopdziedāšanas gars. Publikā bija redzami dažādu gadagājumu latvieši un viņu ārzemju draugi, un tobrīd, šķiet, nebija nekā, kas šķīst, bet tikai vienojošais – latviskais, patiesais un kopīgais. Lai dzīvo šī latviešu saliņa, kas Londonā kalpo par vietu, kur līdz ar latviešu alu var gūt arī nereti tik nepieciešamo latvisko atveldzi!

Terēze Bogdanova

Latviešu valoda –garīgais pamats

Londonā, Draudzīgā aicinājuma sarīkojumā DVF namā, 28. janvārī latviešu nacionālās padomes Lielbritānijā kultūras nozares vadītāja Andra Ista, atklājot saietu, pieminēja Draudzīgā aicinājuma sākotnējo ideju un šodien pieņemto tradīciju, kuņģi uzmanība tiek pievērsta kultūras vērtībām un izglītībai.

Šim nolūkam LNPL ir uzaicinājusi beidzamajos gados kultūras darbiniekus, kas pastāsta par savu pētniecības darbu vai notikumiem kultūras dzīvē Latvijā. Šogad ir uzaicināta Latvijas Universitātes profesore Janīna Kursīte, par kuņģas ļoti plašo pētniecības darbalauku ir publicēts raksts laikrakstā *Brīvā Latvija* Nr. 3. Profesore aicināta referēt arī mūsu latviešu centros Bradfordā, Nottinghamā un „Straumēnos”.

Sarīkojuma programmu Londonā bagātināja Londonas Latviešu koris ar trīs dziesmām Liliņas Zobenā vadībā, atskaņojot J. Vītola „Upe un cilvēku dzīve”, J. Lūsēna „Šūpuļdziesma” un Z. Liepiņa „Svēti debesīs šo zemi”.

Bija gandarijums, dzirdot, ka koris jau sācis gatavoties nākam-

gada dziesmu svētkiem Latvijā.

Turpinājumā vārds tika dots profesorei Janīnai Kiursītei, kuņģa brīvā stāstījumā kā no pūra lādes cēla ārā savu bagātīgo latvisko dzīvesziņu krājumu kas iegūts pētniecības braucienos gan pa Latvijas novadiem, gan tālajā Sibīrijā un Rietumu zemēs. Pētniecības darbā atklājies, kā vide, laika posmi un trimda ietekmē valodu, kas pazūd, kas un kā mainās un cik nozīmīga ir valoda valsts pastāvēšanā. Interesanti bija sniegtie piemēri par skaitļu valodu, latviskuma izpausmēm ēdieni izvēlē un personvārdu izvēle dažādos laika posmos un daudzveidīgos iespaidos.

Neparasts piedzīvojums Janīnai Kursītei bijis, ciemojoties pie latviešiem Sibīrijā, Omskas apkaimē, kur 19. gs. vidū apmetās latvieši, galvenokārt no Latgales. Sasveicinoties atklājies, ka vārds „labdien”, latgaliski „laba diņa”, izraisa apjukumu, jo tur sasveicinoties bijis pieņemts teikt - vesels vai sveiks. Labdien bija jaunvārds, kas Sibīrijas latviešus nebija sasniedzis. Amizantu pārsteigumu sagādājis norādījums kuršu valodā, ko vēl pratuši divi

brāļi Zviedrijā, - ka „atjās ar volvo pie bruģa”. Runājot par skaitļu valodu, pierādījies, ka Latvijā vēl šodien nav pieņemts dāvināt puķes pārskaitli, jo tas nozīmē pabeigtību un tāpēc piemērots bērēm. Skaitlim trīs savukārt ir skats uz nākotni.

Pakavējoties pie personvārdu izvēles bērniem, profesore atzina, ka ne tikai Latvijā, bet vispār mazāk tiek sekots tradīcijām. Senos laikos Latvijā meitenēm deva putnu, pušiem - dzīvnieku vārdus, piemēram, Lācis, kas vēlāk kļuva par uzvārdu, bet meitenes vārds Zīle sastopams vēl šodien. Indriķa hronikā jau atrodams saliktenis - Tālvāldis, bet ļoti daudzus vārdus – ap 300 bija izdomājis Auseklis; no tiem tautā populāri kļuva ap 50, starp tiem - Mirdza, Dzintars, Ausma, Imants un vēl citi. Katrs laika posms deva jaunus vārdus, kas reizēm savā oriģinalitātē bija smieklīgi, piemēram, vārds Dolars. No padomju laikiem, kuņģi ēna vēl šodien Latvijā saglabājusies, profesore pieminēja meitenes vārdu - Aģitācija. Jauno laiku vārdu izvēlē, pēc profesores domām, lai gan tie esot skanīgi,

vārdiem pietrūkstot vēsturiskas nozīmes.

Folkloristes pētniecības darbā iegūtie materiāli ir sakopoti vairākos izdevumos, ko viņa nodēvējusi par Vārdenēm. Sen aizmirstos vārdus varbūt atkal varēs izmantot. Pieminot dažus dzirdētos pārmērumus par kļūdaino latviešu valodu, Janīna Kursīte puda uzskatu, ka pareiza valoda ir dzīvā valoda, kas pastāv vairākos slāņos. Valodai neko nevarot uzspiest, varot tikai piedāvāt. Taču viņa nožēlo, ka mums šodien nav ne Auseklis, ne Kronvaldu Ata, kas nakti ar jaunvārdu piedāvājumiem.

Pieminot šodienas traģisko stāvokli, ko rada latviešu aizplūšana uz ārzemēm, folkloriste atgādināja, ka līdzīga Latvijas pamešana notikusi arī pēc dzimtbūšanas atcelšanas. Liels skaits no Latvijas aizbrauca arī 1905. gadā. Latvijai iegūstot neatkarību, daudzi atgriezās, lai gan ekonomiskie apstākļi Latvijā bija nesalīdzināmi sliktāki nekā tagad. Kopīgiem spēkiem, ar ticību un, cits citam palīdzot, panāca neiespējamo - uzcēla Latvijas valsti. Profesore uzsvēra, ka Latvijas valstij var palīdzēt spēcīgs garīgais pamats. Ir nepieciešams

garīgi atgūties un visiem kopīgi apvienoties, jo esam uz viena kuņģa, kuņģa karogs ir latviešu valoda. Kuņģis bez karoga, turklāt sadalīts gabalos, aizies bojā.

Rodas iespāids, ka nav vēl tomēr istas atbildes uz jautājumu, kas sasauks latviešus atpakaļ Latvijā. Savu stāstījumu Janīna Kursīte nobeidza ar īsu filmas sižetu - suitu sievu dziedāšanu.

Sarīkojums beidzās ar vienmēr gaidītiem Londonas latviešu tautasdeju kopas raitajiem soļiem. Arī dejotāji jau esot pieteikušies uz tautudeju uzvedumu nākamgada Dziesmu svētkos, un paredzētas dejas jau tagad tiek iestudētas. Dažas no tām nodemonstrēja skatītājiem.

Daudziem - gan dejotājiem, gan skatītājiem - bēdīgu brīdi sagādāja dejotāju rindā neredzēt Laimu, kas pērnā gada pavasarī aizgāja mūžībā.

Sekojojot Draudzīgā aicinājuma idejai, LNPL priekšsēde Liliņa Zobenā Londonas skolas bibliotēkai uzdāvināja divas grāmatas. Tās nodeva bibliotēkas vadītājai Maritai Grunts, kas bija sagādājusi arī tradicionālo grāmatu galdū.

Zigrīda Daškevica

Dainis Mjartāns ievēlēts nozīmīgā amatā

Saeimas deputāti 2. februārī atklātā balsojumā amatā ievēlēja piecus Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes (NEPLP) locekļus, starp viņiem ir arī mūsu laikrakstu līdzstrādnieks Dainis Mjartāns. Padomes locekļu izvēles process ir unikāls, saka Saeimas deputāts Ingmārs Čaklais, jo pirmo reizi padomes locekļu kandidātus izvirzīja sabiedriskās organizācijas, bet deputāti atklāti balsoja Saeimā.

Dainis Mjartāns ir beidzis Minsteres latviešu ģimnaziju, studējis Minsteres un Berlīnes universitātē, ieguvis maģistra gradu sabiedriskajās attiecībās, strādājis *Radio Brīvā Eiropa* redakcijā, bijis starptautiskais novērotājs Ukrainas prezidenta vēlēšanās. Aktīvi darbojies Eiropas

latviešu jaunatnes apvienībā. Savulaik strādājis GVV, Beverīnas un Kursas vasaras vidusskolā un bijis lektors 3x3 nometnēs. Dainis Mjartāns aktīvi darbojas sabiedriskajā laukā Latgalē, ir nodibinājuma „Pasaules latviešu mākslas centrs” valdes loceklis.

Darbam padomē bija pieteikts 41 kandidāts, tostarp Latvijas Universitātes lektors Rolands Tjarve, bijušie politiķi Edvīns Inkēns un Viola Lāzo, žurnālisti Egils Zariņš un Anna Rancāne, bijušie padomes locekļi Dace Buceniece un Andris Mellakauls un daudzas citas sabiedrībā pazīstamas personas. Saeimas deputāti un sabiedriskās organizācijas kandidātus izsijāja vairākās konkursa kārtās. Ar balsu vairākumu Saeima padomē ie-

vēlēja žurnālistu un politologu Gintu Grūbi, augstskolas „Turība” komunikācijas zinātnu ka-

tedras vadītāju Dr. Aināru Dimantu, *Latvijas Vēstneša* portāla redaktori Aiju Dulevsku-Cālīti,

filmu producentu un režisoru Ivaru Zviedri un Daini Mjartānu.

NEPL padomes locekļi ir atbildīgi par Latvijas Radio un TV budžetu, apraides atļauju piešķiršanu radio un TV kanāliem, kā arī veic visu Latvijas sabiedrisko un komercmediju uzraudzības funkcijas - latviešu valodas un Eiropas produkcijas proporcijas ievērošanu, reklāmas kontroli u.c. Padome pārraudzīs arī jauna Latvijas sabiedriskā plašsaziņas līdzekļa izveidi. Pašlaik Latvijā darbojas 39 TV stacijas, 57 radiostacijas un 58 kabeļu operātori. Dainis Mjartāns ir norādījis, ka jaunajai padomei jāveicina Latvijas nacionālajām interesēm atbilstīga TV un radio programmu politika.

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valsts prezidents Andris Bērziņš

nosūtīja apsveikumu jaunievēlētajam Somijas Republikas prezidentam Sauli Nīnisti (*Sauli Niinistö*) ar izturības un panākumu vēlējumam, uzņemoties tik atbildīgā amata pienākumus. Valsts prezidents vēstulē norāda, ka attiecības starp Latviju un Somiju ir vērtējamas kā ciešas un draudzīgas, ar tālejošu nākotnes perspektīvu, un pauž cerību tikties Araiņološas grupas sanāsmē, kas šogad notiek Helsinkos.

Valsts prezidents Latgalē

Valsts prezidents Andris Bērziņš darba vizītē apmeklēja Latgali. Vizītes nobeigumā prezidents Rēzeknes domē tikās ar pilsētas iedzīvotājiem, lai sniegtu atbildes uz viņus interesējošiem jautājumiem. Uzsākot sarunu, Bērziņš teica: „Rēzeknē esmu bijis vairākkārt un zinu, ka jūsu pusē cilvēki vienmēr ir bijuši uzņēmīgi, lai gan arī jums reizēm nolaižas rokas. Tomēr mana pārliecība liek teikt, ka Eiropas Savienības pierobežas reģioniem ir ļoti labas iespējas attīstīties. Ja šeit izdosies radīt ražotnes un piesaistīt finanses arī no citām valstīm, tad Latgalei būs tik ļoti nepieciešamās darba vietas un attīstība.”

Latgales vizītes laikā Andris Bērziņš apmeklēja Viļānu vidusskolu un paziņoja, ka savu nākamā algu ziedos šai skolai. Paziņojums izpelnījās skolēnu un pedagogu skaļus aplausus. Pēc nodokļu nomaksas prezidenta alga ir 1504 lati.

Prezidents maina viedokli

Valsts prezidents Andris Bērziņš ir mainījis savu nostāju un piedalīsies 18. februārī gaidāmajā tautas nobalsošanā (referendumā) par Satversmes grozījumiem, kas paredz valsts valodas statusa piešķiršanu krievu valodai. LTV raidījumam *Panorāma* Bērziņš sacīja, ka domas mainījis kā prezidents, bet kā Latvijas pavalstnieks joprojām uzskata referendumu par absurdu pasākumu. „Esmu spiests savas domas mainīt un referendumā piedalīties, lai aizstāvētu

valsts valodu, un aicinu visus Latvijas pilsoņus to darīt, jo nākotne mums ir viena un kopīga,” viņš sacīja. „Ja vajag visiem kopā būt, tad ir jābūt.”

Izveidota Stratēģijas attīstības komisija

Lai sagatavotu un paustu viedokli par aktuāliem tautsaimniecības un valsts attīstības jautājumiem, analizētu un sniegtu neatkarīgu vērtējumu par pasaules un Eiropas Savienības attīstības procesu norisēm un to ietekmi uz Latviju, nodrošinātu sadarbību un sabiedrības līdzdalību diskusijās par šiem jautājumiem, Valsts prezidents Andris Bērziņš ir izveidojis Stratēģiskās attīstības komisiju (SAK).

Uzrunājot SAK dalībniekus pirmajā sēdē, Valsts prezidents teica: „Šī komisija nav veidota ar mērķi strādāt citu institūciju vietā. Mūsu mērķis būs koncentrēties uz praktiski veicamo, par galveno plānošanas dokumentu valstī atbalstot Nacionālo attīstības plānu (NAP). Labāk paveikt kaut ko reālu šobrīd nekā stāstīt sabiedrībai, kas notiks pēc gadiem divdesmit un vēl vēlāk.”

Muižnieka secinājumi pēc ievēlēšanas amatā

Eiropas Padomes cilvēktiesību komisārs Nils Muižnieks pēc ievēlēšanas amatā izdarījis dažus secinājumus par Latvijas un Krievijas attiecībām. Tas, ka Krievijai - nozīmīgai Eiropas Padomes (EP) dalībvalstij - nav bijis būtisku iebildumu pret Latvijas pārstāvja kļūšanu par cilvēktiesību komisāru, liecina, ka abu valstu attiecībās vērojams progress. „Katrā ziņā labi ir, ka nebija tā - Muižnieks nekādi nevar darīt šo darbu tāpēc, ka Latvijai un Krievijai ir sarežģītas attiecības. Tā nebija. Es esmu pietiekami profesionāls, pragmatisks un līdzsvarots savos vērtējumos, un tur grūti piesieties,” teica komisārs.

Lai arī Muižnieks atzina, ka Krievija ir ietekmīga valsts EP - ar lielu delegāciju un ieguldījumu organizācijas budžetā, taču uzsvēra, ka nejut tās būtisku

ietekmi uz EP dienas kārtību vai cilvēktiesību komisāra darbu. „Es to nemaz nejutu, strādājot par EP Komisijas pret rasismu un neiecietību (ECRI) priekšsēdi. Es nejutu Krievijas diktātu vai lomu. Krievija ir tāda pati dalībvalsts kā citas,” sacīja Muižnieks.

Pēc Muižnieka domām, EP mudinājumi ļaut Latvijas nepavalstniekiem piedalīties pašvaldību vēlēšanās nebeigsies. EP šo jautājumu ir cilājusi 15 gadus, un cerēt, ka EP to nedarīs - vienalga, vai komisārs būtu Muižnieks vai kāds cits, ir mazliet naīvi. Tas nav nekas jauns, un to vajadzētu sagaidīt no EP, ka tā aicinās Latviju apsvērt šādu iespēju. Muižnieks uzsvēra, ka šis jautājums nebūs viņa darba prioritāte. Komisārs, kas izvirza par svarīgu uzdevumu mainīt kādas valsts konstitūciju, diez vai ātri sasniegs kādus rezultātus. Pašreizējā situācija Latvijā, kad liela iedzīvotāju skaitam nav tiesību piedalīties pat saimniecisku jautājumu lemlēmšanā vietējā līmenī, izkropļo demokrātiju. Dalība pašvaldību vēlēšanās nevis samazinātu nepavalstnieku vēlmi naturalizēties, bet gan veicinātu viņu līdzdalību sabiedriskajā un politiskajā dzīvē.

Saeima ar 65 balsīm „par” pieņem paziņojumu

par latviešu valodas valstisko lomu, paužot viedokli, ka latviešu valoda kā vienīgā valsts valoda ir ietverta Satversmes kodolā un ir viens no Latvijas valsts konstitucionālās iekārtas virsprincipiem. Paziņojumā visi Latvijas pavalstnieki aicināti piedalīties 18. februāra tautas nobalsošanā un atbalstīt latviešu valodu kā vienīgo valsts valodu. Uzsvērts, ka latviešu valoda kā vienīgā valsts valoda ir nedalāmi saistīta ar Latvijas valstisko identitāti, Latvijas valsts būtību, tās izveidošanas un pastāvēšanas jēgu. Saeimas paziņojumā iekļauta piebilde, ka ikviens Saeimas deputāts ir zvērējis stiprināt latviešu valodu kā vienīgo valsts valodu.

Balsojumā nepiedalījās *Saskaņas centra* deputāti, kā arī deputāts Vjačeslavs Dombrovskis

(ZRP) un Jānis Reirs (*Vienotība*). „Par” balsoja *Vienotības*, *Zaļo* un *Zemnieku savienības*, *Visu Latvijai!/TB/LNNK*, *Zatlera reformu partijas* deputāti un neatkarīgie deputāti.

Čepāņa aicinājums: jābūt miljonam PRET!

Bijušie Augstākās padomes (AP) deputāti, kuri savulaik balsoja par Latvijas neatkarības atjaunošanu, pieņēmuši aicinājumu iet un piedalīties 18. februāra referendumā. Sarunā Latvijas Televīzijā bijusi AP deputāte Velta Čebotarenoka sacīja, ka šis ir brīdis, kad tiek apdraudēta Latvijas neatkarība. Tagad tiek darīts viss, lai sašķeltu Latvijā dzīvojošās tautas, kas līdz šim dzīvojušas draudzīgi.

Bijušais AP deputāts Georgs Andrejevs līdzīgi eksprezidentei Vairai Viķei-Freibergai domā, ka tad, ja referendumā pret otru valsts valodu nobalsojušo skaits būs tikai nedaudz lielāks nekā par nobalsojušo skaits, to, protams, izmantos spēki, kas nav labvēlīgi Latvijai. Tā būšot viņu uzvara.

Savukārt visnotaļ asā tonī savu viedokli puda bijušais AP deputāts Alfreds Čepānis. „Nekad nebūtu varējis iedomāties, ka lieta aizies tik tālu. Tas ir vienīgi mūsu politiķu nekompetences un gļēvulības dēļ. Sen jau vajadzēja visus šos ļaunus, tādus kā Lindermans, nolikt pie vietas. Ja referendumā nebūs viens miljons latviešu pret krievu valodu, tad mēs esam zaudējuši vienreiz par visām reizēm,” sacīja Čepānis.

Latvijas studentu korporācijas izplatījušas aicinājumu piedalīties 18. februārī notiekošajā referendumā un balsot pret valsts valodas statusa piešķiršanu krievu valodai. Aicinājumam pievienojusies arī Latvijas Rektoru padome, Latvijas Studentu apvienība. Tomēr īpašu uzmanību saista tas, ka aicinājumu atbalstījis arī krievu studentu korporācijas *Fraternitas Arctica* seniors Dmitrijs Trofimovs. Viņš jau iepriekš ne reizi vien ir apliecinājis Latvijai savu patriotismu. Pēc Trofimova domām,

Latvijā nenotiek mazākumtautību diskriminācija un krieviem nav iemesla justies apvainotiem uz latviešiem. Šāds viedoklis stipri atšķiras no *Saskaņas centra* politiķu retorikā dominējošās noskaņas.

Biedrības Latvijas Politiski repsēto apvienība 23. konferences aicinājums Latvijas pilsoņiem

Situācijā, kad Latvijas politisko partiju veidotā valsts pārvalde nav spējusi nodrošināt Satversmes pirmo četru pantu neaizskaramību un Latvijas neatkarībai naidīgi spēki rīko akciju, kas vērsta pret Latvijas valsts nacionālo identitāti, pret latviešu tautu, cenšoties tai uzspiest krievu valodu kā otru valsts valodu, radot etnisku nesaticību, pazemojot latviešus kā nāciju, mēs, PSRS komunistiskā režīma politiski represētie, aicinām visus latviešus un cittautiešus, kam dārga ir Latvijas valsts, tās nākotne, 18. februārī nepalikāt mājās un paust visai pasaulei mūsu nostāju.

Piedalīsimies referendumā, lai vienprātīgi nobalsotu PRET krievu valodas izsludināšanu par otru valsts valodu Latvijā, jo tikai vienots „pret” var pārtraukt šo Latvijas neatkarībai draudošo procesu.

Pateicība par ebrēju glābšanu

Izraēlas augsto apbalvojumu – diplomu un medaļu *Taisnais starp tautām* – saņēma divas Latvijas ģimenes, kas holokausta laikā nav baidījušas palīdzēt ebrējiem. Apbalvošanas ceremonijā piedalījās Izraēlas vēstniece Hagida Ben Jakova un Latvijas ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs.

Aizsaulē aizgājušos vecākus Ivanu un Annu Čurbanovus pārstāvēja viņu meita Ņina Lastovska, kas, būdama pusaudze, palīdzējusi vecākiem slēpt divus ebrēju brāļus un par tiem gādāt.

Antonam un Eleonorai Zagorskiem un viņu dēlam Francim piešķirto apbalvojumu saņēma Franča Zagorska dēls Valdis Zagorskis.

Līdz šim par ebrēju glābšanu apbalvoto sarakstā reģistrēti 129 cilvēki no Latvijas.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Bija citi laiki un cits samērs

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Rīgas krievvalodīgajā avīzē Čas Aleksandrs Gurins nemas lasītājiem rādīt, cik jauka bijusi Latvijas demokrātija Satversmes sapulces un pirmo četru Saeimu laikā: deputāti varēja klāstīt savu viedokli tiklab latviski, kā arī vāciski un krieviski.

1931. gada decembrī Demokrātiskā centra deputāts prof. Zālīte, ko atbalstīja Marģers Skujenieks un Kārlis Skalbe, gan prasīja, lai Saeimas sēdēs skanētu tikai latviešu valoda, bet šī prasība tika noraidīta. Pret to balsoja ne vien minoritāšu pārstāvji un sociāldemokrāti, bet arī vairāki labējo frakciju deputāti. Krietnais un lojālais deputāts Pauls Šimans - vācbaltu frakcijas līderis - debatēs par prof. Zālītes prasību norādīja, ka vācu un krievu valo-

das lietošanas aizliegums kaitēšot efektīvam deputātu darbam un tādējādi nenāksot par labu valstij. Un tā arī palika līdz 4. Saeimas darba izbeigšanai 1934. gada 15. maija apvērsuma rezultātā: Pauls Šimans runāja vāciski, Mordechajs Dubins, piemēram, un Meletijs Kalistratovs - krieviski.

Tē nu isti vietā paskaidrot to, ko neviņoja Aleksandrs Gurins: vācbaltu, krievu un žīdu frakciju deputāti izglītību bija ieguvuši cara laikos vācu vai krievu ģimnazijās un augstskolās. Viņi saprata latviski teikto, bet vēl nebija spējīgi formulēt savu viedokli valsts valodā, un arī kontakts ar saviem vēlētajiem bija iespējams tikai vāciski resp. krieviski vai jidišā. Latvija vēl bija jauna, un, jāatzīst, arī latviskajiem deputātiem reizēm radās grūtības, jo juridiskā terminoloģija latviešu valodā vēl nebija

pilnīgi izstrādāta. Un galvenais ir tas, ka latviešu valodas noteicošais stāvoklis tajos gados nebija apdraudēts: pamattautas īpatsvars bija 75 procenti, bet vācbalti, krievi un žīdi bija minoritātes, t.i., mazākumtautības šī vārda burtiskajā nozīmē. Satversmes sapulces un pirmo četru Saeimu deputāti neatkarīgi no savas etniskās izcelsmes kopumā bija lojāli noskaņoti un neapšaubīja Latvijas valstiskuma leģitimitāti - ja neskaita īslaicīgo t.s. strādnieku-zemnieku frakciju, kas bija aizliegtās kompartijas legālais aizsegs. Starpkaļu Latvijā bija tāds jēdziens: "trīs vietējās valodas" - latviešu, vācu, krievu. Visas trīs, var teikt, "bija apritē", un tajās varēja sarasties.

Viss teiktais nekādi nav attiecināms uz mūsdienām: laiki ir citi, un, galvenais, samērs ir cits - pamattautas īpatsvars ir tikai 60

procenti. Tai pretim stāv vēsturiski pirmreizīgs blāķis - 40 procenti krievvalodīgo: tā nav nekāda tautība, un to grūti kvalificēt kā minoritāti, jo vārds "mazākums" te tā isti neskan. Provokators - un nekrievs - Lindermans šo blāķi kopumā dēvē par krieviem, bet slīpēti SC politiologi un publicisti izgudrojuši jaunu "zinātnisku" terminu - lingvistiskā kopiena. Tajā, neprasant pašiem, sabāzti gan poļi, gan ebreji un tatāri, kuŗi ilgās rusifikācijas rezultātā runā un lasa krieviski, bet izcelsmes un vēsturisko sakņu ziņā no pareizticīgajiem lielkrieviem atšķiras.

Provokatoriskās "troikas" loceklis Aleksandrs Gaponenko, apzinoties 18. februāra referendumā tā iniciatoriem nelabvēlīgo aritmētisko iznākumu, tomēr uzsver, ka runa ir par "krievu nacionālās atbrīvošanas kustību". Tam jau ir grau-

jošas darbības pieskaņa (izcēlums mūsu - red.).

Un šādā gaisotnē jebkādi kompromisi ir bīstami. Taisnība ir Latvijas krievu studentu korporācijas Fraternitas Arctica senioram Dmitrijam Trofimovam. Viņš brīdina: "Ja rīt krievu valoda, piemēram, Rīgā iegūs oficiālu statusu ("kompromīsa" priekšlikums- F. G.), tad aizparīt krievi ar valsts iestādēm un pat ar saviem latviešu kollegām sazināsies tikai krieviski."

Arī šādi varianti - oficiāla divvalodība "Purčikā" vai visā Rīgā - ved uz to pašu Latkrieviju, uz duālvalsti - kaut ko nebijušu šīs zemes vēsturē. Tik un tā krievu valoda patlaban dominē ne vien tikai Rīgas ielās, bet arī avīžu kioskos. Ko vēl vajag? Ar to pilnīgi pietiek. Ne soli tālāk!

Franks Gordons

PA ASMENI SKREJOŠIE

Referendums par to, vai krievu valodai jābūt otrai valsts valodai, vēl tikai būs, un „Latvijas fakti” janvārī veiktā aptauja liecina, ka referendumā par valsts valodas statusa piešķiršanu krievu valodai plāno piedalīties 62,7% Latvijas pavalstnieku. Apmēram 28% no viņiem domā balsot par divvalodību, savukārt 62,4% balsos pret otru valsts valodu. Bet jau tagad latvieši tiek biedēti ar nākamajiem referendumiem par grozījumiem Pilsonības likumā un par 11. Saeimas atlaišanu.

Eiropas Parlamenta deputāte un partijas *Par cilvēka tiesībām vienotā Latvijā* (PCTVL) lidere Tatjana Ždanoka ir sacījusi - lai ierosinātu tautas nobalsošanu par Latvijas pavalstniecības automatisku piešķiršanu visiem nepavalstniekiem, šobrīd ir savākti aptuveni 1000 paraksti. Šobrīd notiek parakstu vākšanas pirmais posms, kas turpināsies līdz septembrim. Ja tajā tiks savākti 10 000 notāriāli apstiprināti Latvijas iedzīvotāju (pavalstnieku) paraksti, Centrālajai vēlēšanu komisijai būtu jāsavāc 10% vēlētajū paraksti tautas nobalsošanas ierosināšanai.

Savukārt Saeimas *Saskaņas centra* (SC) frakcijas priekšsēža biedrs Valerijs Agešins prognozē, ka jau šoruden politiski aktīvu cilvēku grupa varētu savākt 10 000 vēlētajū parakstus, lai rosinātu referendumu par 11. Saeimas atlaišanu. Bet kāds astrologs, vārdā Dmitrijs Siņko, par nākamajiem 20 gadiem Latvijai rakstā: "Šobrīd atrodamies vislielāko un visbargāko pārmaiņu priekšā, un pēc šīm pārmaiņām vairs nav atgriešanās iespējas. Kamēr tās vēl nav notikušas, ir

iespējami arī citi scēnāriji tam, ko vēlāk sauks par mūsu vēsturi, bet tas ir atkarīgs no mums katra jau tagad. Latvijas vēsturē šie būs visgrūtākie gadi kopš 1918. gada, un man - astrologam ir pienākums jūs brīdināt par to." Protams, varētu tikai paraustīt plecus un vaicāt, kāds sakars politikai ar astroloģiju, bet, izlasot visu "pareģojumu", neatstāj sajūta, ka atrologs ir SC biedrs un ka viņa nākotnes vīzijas Latvijas tīmekļa portālos latviešu valodā nav nokļuvušas nejausi.

Latvijas Krievu kopienas informatīvajā tīmekļa portālā var lasīt ziņu par to, ka sāka visas pasaules parakstu vākšana pret 16. marta leģionāru gājienu pie Brīvības pieminekļa un paraksti pret "esesiešiem" tiekot vākti pat Argentīnā. Tiesa, pagaidām parakstījušies tikai 38 cilvēki, bet galvenais, protams, ir izplatīt šo ziņu visiem, kuŗu saziņas valoda ir krievu valoda. Absurda un šokējoša nesen bija ziņa par vēstures izstādi Maskavā, kuŗai bēdīgi slavenais krievu "vēsturnieks" Djukovs bija savācis materiālus par to, ka latvieši Otrā pasaules kara laikā Baltkrievijā un Krievijā "medījuši" bērnus, lai pārdotu tos verdzībā latviešu zemniekiem vai arī lai nogādātu Salaspils koncentrācijas nometnē, kur bērnu asinis izmantotas ievainotajiem vācu kaŗavīriem. Protams, tādus murgus ir grūti aptvert, bet pietiekami daudzi Latvijas iedzīvotāji tiem labprāt tic. Varētu minēt vēl daudzus piemērus, kas liecina par labi organizētām aktivitātēm Latvijas krievu valodā runājošo vidū, bet skaidrs ir viens: kampaņa pret Latviju - acīm redzami Baltijas vājāko posmu - turpinās un pieaug spēkā.

Pirms diviem gadiem gan Latvijas, gan ārvalstu presē bija

raksts par Krievijas jauno ārpolitikas doktrīnu, kas paredz Baltijas valstis iekāŗot ekonomiski. Var just sašutumu par šo Krievijas nostāju, var šausmināties, bet patiesībā nav par ko brīnīties. Krievija nekad nav bijusi un diezīn vai drīzumā kļūs demokrātiska, normāla Eiropas valsts, taču tā atrodas mums kaimiņos, un tur nu nekas nav maināms.

Redzot notiekošo, ir skaidrs, ka mūsu nostāja un gan valsts, gan katra pilsoņa mugurkauls būs tas, kas ļaus vai neļaus īstenot Krievijas imperiskos sapņus Latvijā. Mūs mēģina provocēt un acīm redzami cer, ka latvieši beidzot neizturēs un sāksies tāds pamatīgs "kautiņš", ko varētu pārvērst par etniskiem nemiēriem. Taču neļauties provokācijām nenozīmē nolaist acis un klusiņām mēģināt izdzīvot cerībā, ka gan jau kaut kā ar to tiksīm galā. Līdz šim ar to galā neesam tikuši. Runājot par šo balansēšanu uz naža asmens, prātā nāk dzejnieces Māras Zālītes pirms gadiem rakstītās dzejas rindas un nupat kādai reģionālajai avīzei intervijā sacītais.

Dzejoli "Caur gadsimtiem latvieša lūgšana" atļausos citēt pilnīgi, jo manuprāt tas raksturo nostāju, kas bieži jo bieži valda Latvijā:

*Pazemīgi es lūdzu - dodiet man manu maizi ēst, ko esmu izaudzējis.
Pazemīgi es lūdzu - ļaujiet man manu valodu lietot un savu māti neaizliegt.*

Pazemīgi es lūdzu - ļaujiet man savu zemi mīlēt un savu godu neatmest.

Pazemīgi es lūdzu - neliedziet man savas dziesmas dziedāt un dvēseli turēt.

Pazemīgi es lūdzu - atvēliet man brīvu vakaru bērniem un mazliet nākotnes cerību.

Pazemīgi es lūdzu - atstājiet man manus dievus; es solu, ka lūgšu tos klusi.

Tikpat klusi un pazemīgi, kā lūdzos šē jums.

Jau pieminētajā intervijā, atbildot uz atgādinājumu, ka reiz viņa latviešus nosaukusi par bāriņu tautu, dzejniece sacīja: "Es teicu - Sveika, vēl pagaidām bāreņu tauta! Jo Manifestācija Mežaparkā notika trīs gadus pirms brīvas Latvijas. Kāpēc citē tikai pirmo daļu, es nezīnu, nemiņēšu, bet, izmantojot gadījumu, citēšu galveno: „Laiks atbrīvoties no šī bārenības kompleksa. Šodien vairāk nekā jebkad esam izjutuši, ka mūsu Māte ir dzīva. Tā skatās uz mums no katra zāles stiebra, no katras priedes galotnes, no katras ūdenslāses, ko dzeŗam. Tā skatās uz mums cerībā un ticībā, ka esam pieauguši, jo vienmēr pienāk brīdis, kad Mātei nākas meklēt patvērumu un aizsardzību pie saviem pieaugušajiem bērniem. Tāds brīdis ir pienācis! Mums jābūt tik pieaugušiem, lai mēs spētu savu Māti sev atprasīt un sev paturēt. Lai mēs nekad vairs nebūtu bāreņi."

Nav jau labais tonis sevi citēt, tomēr tas kļiedē pārpratumus, un tikpat labi attiecas arī uz šodienu. Gribru atkāŗtot: mums jāsaprot, ka esam saimnieki savā zemē, mēs te nosakām, kā viss būs. Mūsu Latvija ir dzīva un

mūsu pienākums ir savu Māti atbalstīt, par viņu pastāvēt."

Tāpat mums jāmacās pastāvēt, nepazemojoties un nesējot naidu. Kāds jauns cilvēks, pirms publikācijas izlasījis šajā laikraksta numurā ievietoto interviju ar Egilu Levitu, sacīja, ka derētu vairāk šādu rakstu bez naida un populisma, kuŗi rosina domāt un izvērtēt. „Diemžēl cilvēki ar atplestu muti skatās uz to, kas notiek „augšpusē”, nevis paši veido savu nostāju un pastāv uz to; tad projicē „augšu” nostāju uz visu valsti un savu mikrovīdi. Šo vienkāršoto, nihilistisko izpratni diemžēl veido pati valsts, tā „skolojot” jaunos pilsoņus, un tam lieliski piepalīdz apkāŗtējā, materiāli orientētā vide, kur visam ir sava cena naudā,” viņš sacīja. Var tikai piekrist sacītajam, bet noturēties uz „naža asmens” nav viegli, it sevišķi ja lielākā daļa Latvijas pavalstnieku ikdienā cīnās par savu un savas ģimenes izdzīvošanu.

Tomēr ir kaut kas tāds, kas ir pa spēkam katram pavalstniekam, - proti, mēs, gan Latvijā, gan ārpus tās robežām dzīvojošie pavalstnieki, varam pieprasīt, lai ievēlētīe deputāti skaidro, sniedz pārskatu par to, ko viņi dara vai nedara. Jau esmu rakstījusi, ka nav skaidrs, ar ko nodarbojas Latvijas drošības iestādes, ja valsts pretinieki var netraucēti rīkoties. Protams, drošības iestādes Latvijas pavalstniekiem nekādus pārskatus nesniegs, jo viņu darītais/nedarītais ir ierakstīts ailē ar uzrakstu „Slepeni”, bet uz deputātu jautājumiem par valsts drošību šīm iestādēm ir jāatbild. Savukārt mums, pavalstniekiem, jāpieprasa, lai deputāti to dara. Jo galu galā mums jānoturas uz naža asmens starp būt vai nebūt Latvijai.

Sallija Benfelde

Arī tautu saista atbildība

Pirms 18. februāra referendumā uz sarunu aicinājām konstitucionālo tiesību speciālistu,
ES tiesnesi Egilu Levitu

Vai Satversmē būtu jānosaka panti, kuŗus nedrīkst mainīt, lai izvairītos no situācijas, ka tiek apdraudēti Latvijas valsts pamati? Kas ir valsts pamati, valsts uzdevumi?

Vispirms ir jāapzinās, kādēļ valsts mums vispār ir nepieciešama. Demokratiska valsts ir politiski un tiesiski organizēta tauta. Demokratiskas valsts galvenie uzdevumi:

(1) nodrošināt sabiedrības ārējo aizsardzību (tādēļ starptautiskajās tiesībās valstis ir suverēnas, vienlīdzīgas un tās nedrīkst pret otru valsti lietot spēku);

(2) nodrošināt mieru, kārtību valsts iekšienē (tāpēc pastāv valsts piespiedu varas monopols, nekādas privātas bruņotas varas vienības nav pieļaujamas);

(3) veicināt sabiedrības materiālās un nemateriālās labklājības izaugsmi (tas ietver ekonomikas veicināšanu, sociālu izlīdzinājumu, piemēram, pabalstus trūcīgajiem, sabiedrības veselības, kultūras, izglītības pamatvajadzību nodrošinājumu);

(4) personas brīvības telpas garantēšana (tas nozīmē cilvēka pamattiesību un pamatbrīvību – domu, apziņas, izteiksmes, biedrošanās, reliģijas u. tml., kā arī noteiktu institūciju, piemēram, preses brīvības nodrošināšanu).

Turklāt Eiropā valsts ir nacionāla valsts; tas nozīmē, tā ir kādas nācijas valsts, kas nosaka tās nacionāli kultūrālo identitāti (tas izpaužas jo sevišķi, bet ne tikai valsts valodā). Valsts palīdz uzturēt attiecīgajai valstnācijai tās identitāti, valodu un kultūru. Attiecībā uz šo valsts uzdevumu konstitucionālās tiesībās tiek lietots arī apzīmējums „kultūrvalsts”.

Mazām nācijām šis valsts uzdevums – veicināt nācijas valodu un kultūru – ir reāli svarīgāks nekā lielām nācijām. Taču ir arī lielas valstis, kas par to stingri rūpējas, piemēram, Francija, kur, starp citu, ir ļoti stingra valodas likumdošana franču valodas lietošanas nodrošināšanai visās dzīves sfairās.

Cilvēces pašreizējā vēsturiskajā attīstības posmā valstij nav alternatīvas, ja sabiedrība grib saglabāt zināmu drošību, mieru, labklājību un indivīda brīvību. Kādas ir sekas, ja valsts sabrūk, nespēj efektīvi veikt savus uzdevumus, rāda neveiksmīgo valstu (angl. *failed states*) – kā Somālija piemērs.

No tā izriet, ka demokratiska valsts ir vērtība pati par sevi, ir sabiedrības sasniegums. Ar to neviens, arī tautas acumirklīgais vairākums nedrīkst vieglprātīgi apieties, to ļaunprātīgi postīt vai pat iznīcināt. Šis vispārējais atbildības pamatprincips ir ietverts jebkuŗas mūsdienu demokratisks valsts idejā, kas ir konstitūcijas pamatā, un konstitūcija ir jāinterpretē saskaņā ar šo principu.

Tāpēc būtu skaidrāk un visiem saprotamāk, ja tas būtu noteikts Satversmē tiešā tekstā.

Vai nemaināmie panti nenonāk pretrunā ar Satversmes 2. pantu, kuŗā rakstīts, ka Latvi-

Foto: Toms Grinbergs

jas valsts suverēnā vara pieder Latvijas tautai? Tātad tauta teorētiski varētu lemt arī par to, ka Latvijas valsts valoda nav tikai latviešu valoda, un arī vēl par citiem jautājumiem, ja tā vēlas.

Runājot par Satversmes 2. pantu, ir jāatceras, ka Latvija ir latviešu nācijas nacionāla valsts. Latvijas valsts ir izveidota latviešu nācijas pašnoteikšanās rezultātā, un latviešu nācija veido Satversmes 2. pantā minētās Latvijas tautas kodolu. Tās „valstiskā programma”, tās jēga un būtība ir tieši latviešu nācijas, tās valodas un kultūras ilgtspējas nodrošināšana. Šī Latvijas valsts programma ir saistoša arī tautai, kamēr tā darbojas Satversmes ietvaros.

Igaunija šo savu valsts programmu ir skaidrā tekstā ierakstījusi savā 1992. gada konstitūcijā: *Igaunijas valsts uzdevums ir nodrošināt igauņu nācijas un igauņu kultūras pastāvēšanu cauri gadsimtiem*. Līdzīgi tas noteikts arī Lietuvas konstitūcijā.

Ja Satversmē tas nav ierakstīts tiešā tekstā, nenozīmē, ka Latvija atšķirībā no Igaunijas būtu kā valsts dibināta tikai uz zināmu laiku, ka ar laiku latviešu nācijas, tās valodas un kultūras pastāvīga nodrošināšana kā valsts pamatuzdevums varētu pazust. Tā būtu visai primitīva Satversmes izpratne.

Vai tas nozīmē, ka tautas suverēnitātei ir galējās robežas, kuŗas tā nedrīkst pārkāpt, lai arī Satversmē tas tieši nav ierakstīts?

Satversme sastāv ne tikai no teksta, tā satur arī zināmus principus. Jāuzsver – lai izprastu jebkuŗas valsts konstitūciju, arī Satversmi, nepietiek ar to, ka cilvēks prot lasīt. Jebkuŗa konstitūcija vienmēr ir jāizprot

dība Pilsoņu kopumam ir ne tikai pret sevi, pret tā acumirklīgo sastāvu uz attiecīgo nobalsošanas dienu, bet arī nākamo latviešu nācijas un Latvijas pilsoņu paaudžu priekšā.

Piemēram, mēs šodien nedrīkstam pieņemt lēmumu piesārņot Latviju tā, ka tā nākamām paaudzēm kļūtu neapdzīvojama. Vai arī šodien notērēt visus resursus, piemēram, izcirst visus mežus, un līdz ar to laupīt šos resursus nākamām paaudzēm. Atbildības princips ir moderns konstitucionāls princips, kas ir jāievēro, interpretējot jebkuŗas attīstītas valsts konstitūciju.

Tas nozīmē, ka, piemērojot Satversmes 2. pantu, demokrātijas princips ir jāsamēro arī ar atbildības principu. Demokrātijas princips ir ļoti svarīgs, un tas garantē Pilsoņu kopumam ļoti plašu rīcības brīvību. Taču ekstrēmās gadījumos, piemēram, atbildības princips vai citi principi, kā, piemēram, tiesiskas valsts princips, var būt spēcīgāki. Tā, protams, ir Pilsoņu kopuma rīcības brīvības galējā robeža, līdz kuŗai, saprātīgu politiku veidojot, nekad nevajadzētu nonākt.

Kuŗas Eiropas Savienības valstīs ir konstitūcijas ar negrozāmiem pantiem?

Pirmā konstitūcija, kas noteica savu pamatu negrozāmību, bija Norvēģijas 1814. gada konstitūcija. Tomēr Vācijas t. s. Veimāras konstitūcija un tiesību teorija, uz ko orientējas Latvijas Satversme un pirmskaŗa konstitucionālā teorija, par to nedomāja, un to ieskats bija, ka konstitūcija var tikt grozīta bez jebkādiem ierobežojumiem. Latvijas pirmskaŗa konstitucionālo tiesību galvenais teorētiskais profesors Kārlis Dišlers 1920. gadā rakstīja, ka arī valsts pamatprincipi tautas nobalsošanas ceļā varot tik mainīti, taču *nav loģiski domājama šo principu grozīšana viņu būtībā; jo tauta nekad neuzstāsies pret savu suverēnitāti un istu demokrātismu*.

Kā rāda vēsture, tas nemaz nav tik droši. Problēma Eiropā plašāk tika apzināta tad, kad Hitlers 1933. gadā legalā ceļā nāca pie varas un saskaņā ar demokrātisko „Veimāras” konstitūciju legalā likvidēja demokrātisko valsts iekārtu.

Radās politisks, juridisks un morāls jautājums – vai demokrācija pieļauj pati savu likvidāciju? Vai tā pieļauj valsts pašnāvību?

Šodienas atbilde ir – nē. Vairākas konstitūcijās, kas pieņemtas pēc Otrā pasaules kaŗa, tas ir noteikts konstitūcijas tekstā. Sākumā Itālijas 1947. gada konstitūcija, tad Vācijas 1949. gada konstitūcija noteica, ka valsts galvenie konstitucionālie pamatprincipi ir negrozāmi. Pēc tam līdzīgas, t. s. mūžības klauzulas, ir noteiktas vairāku citu Eiropas valstu jaunāka laika konstitūcijās, piemēram, Portugales 1975. gada, Grieķijas 1975. gada, Igaunijas 1992. gada, Čehijas 1992. gada konstitūcijā.

Savukārt citās valstīs, piemēram, Francijā, kur šāda „mūži-

bas klauzula” nav noteikta konstitūcijas tekstā, to kā nerakstītu principu ir attīstījuši tiesu judikatūra un tiesību teorija. Tāpēc Francijas konstitūciju – lai gan tas nav ierakstīts konstitūcijas tekstā – saskaņā ar Konstitucionālās padomes nolēmumiem nevar mainīt, ja šāda maiņa skartu „konstitūcijas pamatprincipus (*principes fondamentaux de la constitution*)”.

Bet ir vēl arī citas valstis, kur šis jautājums nekad nav problematisēts, jo vēsturiski un politiski nav bijusi tāda vajadzība. Piemēram, Dānijas konstitūcijas teksts šādu „mūžības klauzulu” neparedz, un nedz tiesību teorijā, nedz tiesu judikatūrā šis jautājums nekad nav dziļāk apskatīts, jo Dānijā līdz šim nevienam nav nopietni ienākusi prātā doma, ka kāds varētu aizskart valsts eksistences un demokrātiskās iekārtas pamatus. Dāņu tiesībnieki šādu gadījumu – tāpat kā profesors Dišlers 1920. gadā – nav varējuši iedomāties un tāpēc nav uzskatījuši par padziļinātas izpētes vērtu.

Kā jūsuprāt ir jārisina jautājums par grozījumiem Satversmē, un kā to panākt, neapdraudot Latvijas valsts pamatus?

No konstitucionālo tiesību vienkārša domāja, ka mēs šajā jautājumā nevarētu Satversmi tagad vairs interpretēt tāpat kā 19. gadsimta 20. gados, tātad caur vācu neveiksmīgās „Veimāras” konstitūcijas teorētiskajām brillēm. Ir jāņem vērā gan mūsu valsts, gan Eiropas vēsturiskā pieredze, gan konstitucionāli tiesiskās domas attīstība Eiropā pēc Otrā pasaules kaŗa, ieskaitot šī jautājuma risināšanu citās konstitūcijās. Uz šī fona diez vai varētu akceptēt tādu interpretāciju, ka, kamēr Satversmes tekstā par šo jautājumu nekas nav teikts, tikmēr Satversme pieļauj Latvijas valsts un demokrātijas sagraušānu.

Tomēr, tā kā šis jautājums par valsts pamatiem ir nopietni uzdots (citādi nekā, piemēram, Dānijā), uz to ir arī jārod nopietna atbilde.

Pirmām kārtām, domāju, ka valsts pamatiem, kādi tie ir ielikti, mūsu valsti dibinot, un kādi tie pastāv joprojām, vienā vai otrā veidā vajadzētu tikt atspoguļotiem Satversmes tekstā. Tas, kā jau teicu, nenozīmē, ka tie patlaban neeksistē tikai tāpēc vien, ka tie Satversmes tekstā nav pieminēti, taču, ja sabiedrībai vai kaut vai tās daļai tie nav tik pašsaprotami (kā tie bija profesoram Dišleram 1920. gadā), tad ir labāk tos pacelt teksta līmenī, tātad padarīt visiem acīm redzamus.

Ir vairākas iespējas, kā to izdarīt?

Vispirms ir iespējams, piemēram, Satversmes preambulā nosaukt tos virsprincipus, uz kuŗiem balstās mūsu valsts (it sevišķi demokrātiskas, tiesiskas, sociāli atbildīgas un nacionālas valsts virsprincipus), un turpat noteikt, ka tie nav grozāmi.

(Turpinājums 9. lpp.)

Michails Hazans
(Nobeigums)

Latvijas emigrācijas mainīgā seja: 2000–2010

Emigrantu portrets un tā pārmaiņas laika gaitā

Ārzmēs dzīvojošo un pēdējos gadu desmitos pieaugušo emigrantu statistiskais portrets 2010. gada beigās sadalījumā pēc aizbraukšanas perioda balstās uz datiem par NI: VMR 2010. aptaujas respondentu ģimenes locekļiem un tuvākajiem radniekiem, kas pēdējo 10 gadu laikā ir sākuši dzīvot ārzmēs un apsekojuma laikā joprojām dzīvoja ārzmēs. Salīdzinājumam sniegta informācija par palicējiem – Latvijas iedzīvotājiem, kuŗi pēdējo 10 gadu laikā nav dzīvojuši ārzmēs vismaz trīs mēnešus pēc kārtas, kā arī par Latvijas iedzīvotājiem ar šādu pieredzi. Pēdējā kategorija tiek nosacīti raksturota kā „atgriezušies emigranti”, kaut gan liela daļa no viņiem ir/ nav pavadījuši ārzmēs pietiekami ilgu laiku, lai tiktu iekļauti partnervalstu iedzīvotāju vai migrācijas plūsmu statistikā.

2000.–2010. gadā izbraukušo un ārzmēs dzīvojošo pieaugušo emigrantu portrets 2010. gada beigās

Dzimuma un vecuma struktūra. Pēc aptaujas datiem, 2000.–2008. g. emigrantu sadalījums pēc dzimuma bijis visai līdzīgs palicēju sadalījumam, bet krīzes laikā sievietes īpatsvars starp emigrantiem sasniedza 60% (to apstiprina arī ES valstu dati par imigrantiem no Latvijas); arī kopumā 57% no 2000.–2010. gadā pieaugušajiem emigrantiem ir

sievietes, pārsniedzot sieviešu īpatsvaru palicēju vidū; tas apdraud Latvijas iedzīvotāju produktīvo potenciālu (tiesa, pēdējos pieejamos ES valstu demografijas datus par imigrantiem no Latvijas tomēr redzams neliels vīriešu pārsvars emigrantu kopskaitā). Atgriezušos emigrantu vidū vīriešu īpatsvars ir 60%, tātad vīriešiem ir lielāka tieksme atgriezties. Daudz lielāks risks Latvijas demografijai ir saistīts ar emigrantu vecuma struktūru. Divas trešdaļas emigrantu 2010. gada beigās bija jaunāki par 35 gadiem, un tas vairāk nekā divreiz pārsniedz šīs vecumgrupas īpatsvaru palicēju vidū. 35–44 gadus veci vīrieši ir proporcionāli pārstāvēti emigrantu vidū, savukārt tikai desmitā daļa emigrantu ir vecāki par 54 gadiem. Atgriezušies emigranti kopumā ir nedaudz vecāki nekā visi emigranti, bet daudz jaunāki nekā palicēji.

Izglītība. Kopumā 2010. gada beigās augsti izglītoto cilvēku īpatsvars emigrantu vidū bija nedaudz augstāks nekā palicēju vidū: 24% pret 21%. Tiem 8% emigrantu, par kuŗiem radnieki nevarēja pateikt izglītības līmeni, visticamāk, ir vidējā vai zemākā izglītība, tātad emigrantu sadalījums pa šīm kategorijām ir līdzīgs tam, kāds ir palicēju vidū: apmēram divām trešdaļām ir vidējā izglītība un vienai septītajai daļai – zemākā. Tomēr salīdzinājumā ar palicējiem katrā no trīs

emigrācijas viļņiem var nešaubīgi secināt, ka emigranti ir labāk izglītoti. Gan starp izbrazcējiem pirms ES paplašināšanās, gan starp pēdējā viļņa emigrantiem ir daudz lielāks augsti izglītoto īpatsvars un mazāka vai vienāda to personu proporcija, kuŗām ir pamatizglītība, nekā starp palicējiem. Savukārt 2004.–2008. gada emigrantu vidū ar tādu pašu augstskolu beidzēju īpatsvaru kā palicējiem noteikti ir vairāk cilvēku ar vidējo izglītību un mazāk to, kam vidējās izglītības nav. Savukārt atgriezušos emigrantu vidū gan cilvēku ar pamatizglītību, gan augsti izglītoto ir par dažiem procentpunktiem mazāk nekā starp palicējiem, bet 70% ir vidējā izglītība.

Vislielākais augstskolu beidzēju īpatsvars ir starp emigrantiem, par kuŗiem informāciju sniegušie radnieki ir nelatvieši ar LR pilsonību. Tas labi saskan ar jau minētiem faktiem: relatīvi zemo nodarbinātību augsti izglītoto nelatviešu vidū, kā arī LR nepilsoņu ierobežoto mobilitāti ES. Salīdzinot emigrantus, kas uzturas dažādās valstīs, vismazāk augsti izglītoto ir starp Īrijā dzīvojošajiem.

Lai pilnīgi apstiprinātu izteiktās hipotēzes par to, kā laika gaitā ir mainījusies augsti izglītoto Latvijas iedzīvotāju tieksme migrēt, katrā no trim periodiem jāsalīdzina augstskolu beidzēju īpatsvars pieaugušo emigrantu un

palicēju vidū *aizbraukšanas laikā*. Gan pirms ES paplašināšanās, gan (mazākā mērā) krīzes laikā emigranti bija pozitīvi atlasīti attiecībā uz augstāko izglītību salīdzinājumā ar atbilstīgā perioda palicējiem 18–60 gadu vecumā. Savukārt 2004.–2008. gadā tas netika novērots.

Nodarbošanās. Salīdzinot emigrantu un palicēju nodarbošanos, jāmin ārkārtīgi augstais emigrantu nodarbinātības līmenis: vismaz 87% starp tiem, kas pameca Latviju 2004.–2008. gadā, un vismaz 84% starp krīzes laikā izbrazcējiem (faktiskais līmenis var būt vēl augstāks, jo 7–9% no šo divu viļņu emigrantiem nav informācijas par nodarbošanos). Savukārt 18–74 gadus veco palicēju vidū 2010. gada beigās nodarbināti bija tikai 54%, bet starp palicējiem emigrantu vecumā strādāja 63%. Pirms 2004. gada izbrazkušo vidū nodarbinātības līmeni nevar noteikt daudz maz precīzi (43% gadījumu nav informācijas), bet skaidrs, ka arī šī grupā strādājošo ir vairāk nekā palicēju vidū. Interesanti, ka arī atgriezušos emigrantu vidū nodarbinātības līmenis Latvijā (ap 66%) ir augstāks nekā starp iedzīvotājiem bez ārzemju pieredzes. Salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu krīzes laikā pašnodarbināto un uzņēmēju daļa emigrantu vidū dubultojās. Savukārt atgriezušos emigrantu vidū pašnodarbināto un uzņēmēju ir vairāk

nekā starp Latvijas iedzīvotājiem bez ārzemju pieredzes: 6% un 4%.

Pat ar visradikālāko (un maz ticamu) pieņēmumu, ka visi emigranti, kuŗu nodarbošanās nav zināma, ir bezdarbnieki, krīzes laikā bezdarba līmenis pēdējo divu emigrantu viļņu vidū ir daudz zemāks nekā Latvijā. Var secināt, ka emigrantu darba tirgus situācija ir ievērojami labāka nekā Latvijā palikušo.

Vidēji tikai 26% emigrantu strādā algotu darbu, kuŗā lielā mērā izmanto savu kvalifikāciju vai izglītību, kaut arī citā profesijā. Vislabākā atbilstība starp emigrantu kvalifikāciju un darbu ir vērojama kontinentālajā Eiropā – tur savu kvalifikāciju vai izglītību izmanto 36% izbrazcēju. Viszemākais rādītājs savas kvalifikācijas izmantošanā (19%) ir starp Īrijā dzīvojošajiem, kā arī starp tiem, kas emigrējuši uz valstīm ārpus vecās Eiropas (ASV, Kanadu, Krieviju, Ukrainu u. c.). Savu kvalifikāciju vairāk izmanto emigranti, kuŗiem ir augstākā izglītība. Krīzes laikā izbrazkušie bija mazāk izvēlīgi attiecībā uz darbu ārzmēs: no viņiem tikai 23% izmanto savu kvalifikāciju salīdzinājumā ar 29% starp iepriekšējā viļņa emigrantiem (ši starpība ir statistiski nozīmīga).

Pateicamies autoram un LU Akadēmiskajam apgādam (vadītāja Anna Šmite) par atsaucību šīs publikācijas tapšanā.

Galvenais, ka citādi

Baņuta Rubesa, *Labie draugi*, no angļu valodas tulkojis Ingus Josts, apgāds „Zvaigzne ABC”, 2011.g., 216 lpp.

ir īpašs draugs Donovan. Tas ir Dubajā konstruēts robots. Donovan cenšas kļūt par īpašu draugu abu klases biedrenei Dženiferai, bet viņa ir robofobe un Donovanu atraida. Vairāk pamanāma blakuspersona ir skolotājs Ostheima kungs, kas, ar lāzerrādāmo pie ekrāntāfeles stāvēdams, ar patiku vēro skolnieču krūtis. Kontrastā šai brašajai jaunajai pasaulei parādīts Emīla tēvs, vakarējais vai pat aizvakarējais tips, kam ir Jēzus afiša un kas kādreiz skaita lūgšanas. Bet nevar jau 216 lapu saturu iebļīvēt dažos teikumos.

Kam grāmata domāta? Lai kam autore ar savu sacerējumu vistiešāk cenšas grāmatu pasaulē ievilināt čalu un fidus (tā vismaz runāja, kad pats biju jauns), kas daudz laika pavada t. s. virtuālajā pasaulē, īpaši veltīties elektroniskām rotaļām. Lai pietuvotos kustīgu bilžu patērētāju mentalitātei, tekstam pa vidu šur tur iekaisīti statistiski melnbalti attēli ar visādu ķiņķežīņu un nedabisku būtņu veidojumiem. Jau uz vāka uzzīmēts dzīvīgs robots, bet uz vāka un titullapā autore sevi futuristiski sauc par BNR.1, tā ka viņas īstais vārds maziem burtniņiem uzējams vieni grāmata „pasē”.

Kas grāmata īpats. Pielāgojoties lasītāju auditorijai, kas informatīvus impulsus un prāta un jūtu stimulantus mēdz uztvert nevis plūsmā ar sākumu, vidu un beigām, bet gan gūzmām

un daudzus vienlaicīgi, B. Rubesa maz uzmanības pievērš izvēsta sižeta izveidei. Nupat pateiktajam retāk seko vairāk vai mazāk paticams turpinājums, bet biežāk – kāds pārsteigums, kāds negaidīts pavērsiens. Apbrīnojama ir autores veiksmē izdomāt nākamo teikumu nevis tādu, uz ko iepriekšējie jau liktos virzām, bet gan tādu, kam ir mazs elektriska šoka efekts. Pilnīgi trūkst didaktikas, ko kādreiz uzskatīja par nepieciešamu jaunatnes literatūrā. Nekur nav tiši kontrastēts labais ar ļauno, skaistais ar neglīto. Nākotnes pasaule pat ne pusvārdā netiek ne tiesāta, nedz uzslavēta, tā tiek tikai notēlota.

Par tulkojumu. Neparastu priekšmetu vai neparastu grāmatu iegādātājiem un krājējiem šo varētu ieteikt kā dullāko latviešu romānu, kāds jebkad sarakstīts. Jānis Einfelds tam netiek līdzī. (Pārpratumu novēršanai gan jāpiebilst, ka latviešu kādenim „dulls” ir pavisam cita nozīme nekā angļu *dull*; dulls angļiskajā nozīmē romāns nav.) Jautājums gan ir, vai *Labie draugi* būtu ietilpināmi latviešu romānu rubrikā, jo romāns Ventpils rakstnieku mājā sarakstīts angļu valodā un pēc tam latviski tulkots. Var saprast, ka autorei angļiski rakstīt bijis vieglāk nekā latviski ne vien viņas kanadiskās pagātnes dēļ, bet arī tāpēc, ka viņas iedvesmas avoti ar to nu jau ļoti bagātīgo, uz virtuālo pasauli attiecināmo

leksiku visvairāk pieejami angļu valodā. Ingus Josts latviskajā tulkojumā reizēm izlīdzas ar angļicismiem („Kuŗā brīdī robots **restartējās?**”), citreiz meklē latviskojumus („Vai viņa baterijā ir **pašuzlāde?**”). Kaut pamatos tulkojumus nav peļams, šur tur tam vīd cauri angļiskā konstrukcija. Angļi vaicā *Does God exist?*, bet latviski dudz veiklāk nekā „Vai Dievs **pastāv?**” taču būtu jautāt „Vai Dievs ir?” (161. lpp.).

Gara afinitātes problēma. Šo recenziju īstenībā būtu klājies rakstīt kādam mūsdienu tīnim, nevis onkulim, kas dzimis pirms Otrā pasaules kara un tāpēc tiņu

uztvērē nāk no dinozauru ēras. Vērtētājam ar vērtējamo vielu taču jābūt kaut kādai, kaut minimālai gara radniecībai. Vēl tikai nodošu autorei reveransu, paslavējot, ka viņa sarakstījusi kaut ko pavisam citādu un nav ietekmējusies no (vismaz latviešu literatūrā) jau gataviem paraugiem. Tas taču laikam ir pats galvenais.

Tagad pakļausos grāmatas 9. lappusē lasāmajai mudei „Sūdarallā, nelej asfaltu!” un ar novēlējumu rakstniecei otru romānu atkal veidot pavisam citādu likšu treknu punktu.

Eduards Silkalns

Visas Latvijā iznākušās grāmatas varat iegādāties pie lielākā grāmatu tirgotāja

„LATVIJAS GRĀMATA”

Rakstiet, zvaniet, un grāmatas Jums piesūtīs pa pastu. SIA „L. Grāmata”

Rīga, Elijas iela 17, LV-1050

Tālrunis +371 67223294

Tālrunis +371 67227248

E-pasts: lgramata@lgramata.lv

„Par maz ir noņemt cepuri Lielbritanijas latviešu priekšā!”

Janīna Kursīte stāsta Gundegai Saulītei

Pēc atgriešanās no Lielbritānijas, kur Saeimas deputāte, Latvijas Universitātes profesore Janīna Kursīte piedalījās vairākos Draudzīgā aicinājuma sarīkojumos, viņa atzīstas: „Šī pirmā reize pagāja tādā kā reibonī, ar iemīlēšanās sajūtu. Katrā vietā bija kaut kas savs, bet cilvēki, ko satiku, visur gaiši un darbīgi.” Jautāta par spilgtākajiem iespaidiem, viņa aizgūtnēm stāstīja piedzīvoto.

Biju pie latviešiem Bradfordā, Notinghamā, „Straumēnos” un Londonā, pirmo reizi pie Lielbritānijas latviešiem. Tagad man ir drusciņ kauns par savu līdzšinējo tuvredzību, jo esmu bijusi ASV, Kanadā, Vācijā, kur sastapu latviešu aktivitātes, un man bija priekšstats, ka viss notiek tikai tur. Redzot, ko dara Anglijas tautieši, kā viņi itin veiksmīgi mēģina latviskā sabiedrībā integrēt latviešu jauniebraucējus, par maz ir noņemt cepuri viņu priekšā, drīzāk šī darbošanās jāapsveic ar skaļiem aplausiem.

Šie aplausi ir veltīti latviešu kultūras centieniem?

Nu kaut vai manā pēdējā pieturaspunktā – Londonā. Latviešu koris Līlijas Zobenas vadībā dziedāja ekselenti! Tādu kori izveidot, sagatavot programmu ir patiesa meistarība, to klausoties, man acīs sariesās aizkustinājuma asaras. Londonā ir lieliska latviešu deju kopa, ko vada Viktors Grigulis. Daļa dalībnieku ir nesenie atbraucēji no Latvijas, tad vēl Austrālijas latvieši un pat vairāki angļi. Tik aizrautīgi dejojā, skatoties mana sirds liksmojo. Pavisam nesen nodibināta folkloras kopa „Austrumkalns”, tās iniciātores ir Līlijas Zobenas meitas Andra un Līnīte. Pēc manas uzstāšanās bija neliels kopas koncertiņš. Ja vien es nebūtu tik pārgurusi, visu nakti varētu palikt kopā ar šiem jauniešiem. Grupiņā bija arī viena angliete, kas tāpat dūšīgi nēmas latviešu ritmos un apliecināja, ka latvieši nav nekādi gaudulīgi, bet ir dzīvi un sparīgi. Dziedāja visu novadu dziesmas, bet man, latgalietei, bija patīkami, ka skanēja arī Latgales dziesmas. Man blakus cienījamā dzejniece Velta Sņikere aplaudēja no sirds. Zālē bija vecākās paaudzes pārstāvji, vidējās paaudzes un pavisam jauni latvieši, es pat krievu valodu tur dzirdēju, tātad bija atnākuši arī Latvijas krievi. Vai nav lieliski, ka, Daugavas Vanagu organizētas, pulcējas visas paaudzes un tieksme pēc latvietības ir dzīva.

Cits piedāvājums Bradfordā. Tur luterāņu mācītāja Gita Putce nodarbojas ne tikai ar latviešu garīgo skološanu, bet izvērš savu darbību plašāk. Kopā ar palīgiem organizē dziedāšanu, folkloru, runāšanu. Es biju aizvedusi pagājušās vasaras ekspedīcijā uzņemtu filmu par rucavniecēm. Kurzemes sievas filmā dzied. Tiklīdz filma bija beigusies, Bradfordā publika pēkšņi, bez rosinājuma sāka dziedāt, es arī sen nebiju tik sirsniģi dziedājusi līdzī. Bija tāda sajūta –

Latvijas dziesma saplūst ar turienes latviešu dziesmu un dod spēku.

Notinghamā savukārt ļoti daudz deva sarunas ar Krišu un Astrīdu Ligeriem, ar Reini Vītolu. Gan pašā sarīkojumā, gan pēc tā daudz runājām, ko darīt ar latviešu valodu. No viņu puses bija jautājumi, piemēram, vai latviešu valodā Lielbritānijas vietu nosaukumus nevajadzētu pietuvināt angļu rakstībai. Es atbildēju, ka tā varam aiziet līdz zināmam absurdam, jo gandrīz nekad nevar citā valodā atdarināt oriģinālās valodas skaņas. Tad, kad Londonas lidostā būs rakstīts nevis *Rīga*, bet *Rīga*, tad mēs arī tuvināsimies angļu vietvārdu rakstībai. Pagaidām ievērojam tradīciju. Bet, kad es izstāstīju savu valodniecisko interesi par latviešu virtuvi (esmu sagatavojusi izdošanai grāmatu „Virtuves vārdene”), Krišs Ligers mani aizveda ciemos, un es varēju intervēt gados cienījamu un prātā izcilu kaučmindieti Līviju Krievu.

Mūsu sadzīves un galda kultūra vēl arvien smeļ ierosmi tajā devumā, ko tautā radīja un popularizēja kaučmindietes.

Es apbrīnoju, kā šī rokdarbniece darina apsveikumus. Mēs daudzi, arī es, ļoti reti ar roku rakstām apsveikumus, iztiekam ar datoru. Bet Līvijas kundze apsveikumus izšūj ar skaistiem ornamentiem. Tā tik ir skola, kā darbiņā var ielikt sirdi! Man tagad mājās uz rakstāmgalda stāv viņas izšūtais rakstītais apsveikums – kartīte.

Es esmu gribējusi nokļūt Anglijā galvenokārt „Straumēnu” dēļ. Šī vieta par latviešiem liecina tikai visu to labāko. Tautieši savulaik saņēmas, izveidoja vecu ļaužu mītni tiem, kas godam kalpojuši latvietībai un vecumdienās grib būt kopā latviskā vidē un sabiedrībā. „Straumēni” stāv, viņi ir atraduši veidu, kā arī krīzes apstākļos saglabāt savu mītni. Izdod telpas angļu kāzām un citādiem sarīkojumiem, un tas palīdz saimniecību stabilizēt. „Straumēnos” bija interesantas sarunas par nu jau bijušās trimdas latviešu garīgo mantojumu, kas savākts, – par grāmatām, arhīviem. Tur iepazīnos ar Inesi Auziņu-Smith. Viņa ir tik daudz svētīga darījusi, lai nosūtītu unikālus arhīvus uz Latviju. Un dara to vēl joprojām.

Gan tagad Lielbritānijā, gan senāk, viesojoties Amerikā, Kanadā un citur, mani iepriecina, ka latviešu sabiedriskajās un arī privātajās mītnēs ir domāts par Latvijas vizuālo tēlu. Bradfordā ievēroju ļoti skaistu sienas paklāju ar auseklišiem, vismaz 4x5 metri, ko izšuvušas Līdsas latvietes. Otrā pusē – visu darinātāju vārdi. Tas, ka šajās vietās var redzēt Latvijas zīmes – gleznas, grafikas, izšuvumus, – dod garīgā komforta izjūtu. Un par to gādā arī latviešu jaunākā paaudze.

Ar sastaptajiem tautiešiem runājām arī par latviskiem ēdieniem, ko es uztveru par kultūras sastāvdaļu. Ir labi, ja Londonā ir iespēja ieiet ķīniešu, indie-

šu, meksikāņu restorānos. Bet ir labi, ka anglim, atbraucot uz Latviju, ir iespēja nobaudīt ne tikai sklandu rāušus, bet arī kaņepju maizītes, spīrgučus un daudz ko citu. Savukārt Anglijā es bez meksikāņu ēdieniem kaut kā iztikšu, gribas nobaudīt kārtīgu angļu virtuvi. Ēšanas paradumi nav tikai sekošana tradīcijai, tas ir arī tautas domāšanas paraugs.

Es esmu gribējusi nokļūt Anglijā galvenokārt „Straumēnu” dēļ. Šī vieta par latviešiem liecina tikai visu to labāko. Tautieši savulaik saņēmas, izveidoja vecu ļaužu mītni tiem, kas godam kalpojuši latvietībai un vecumdienās grib būt kopā latviskā vidē un sabiedrībā. „Straumēni” stāv, viņi ir atraduši veidu, kā arī krīzes apstākļos saglabāt savu mītni.

Kādi jautājumi vēl interesēja tavu priekšlasījumu apmeklētājus?

Man jautāja arī par gaidāmo referendumu – kā mēs Latvijā esam tik tālu nonākuši, ka divdesmit gadus pēc neatkarības atjaunošanas mums atkal jāaizstāv sava valoda. Skaidroju, ka situācija nav bijusi vienkārša ne pašā sākumā, ne tagad. Ir brīži, kad šie jautājumi saasinās, bet no katra saasinājuma var iziet, ie-bāžot galvu smiltīs, kā to dara Strauss, katrs par sevi ciešot un pārdzīvojot, bet var iziet arī ar jaunu, spēcīgāku tautas vienotības apziņu, nenoskīrot Latvijas pavalstniekus pēc tautības. Es ļoti ceru, ka ikkatrs konkrētais pavalstnieks, kuŗš latviešu valodu atzīst par pamatvērtību, vai viņš ir latviskas, vāciskas, krieviskas vai kādas citas izcelsmes, aizstāv Latvijas intereses. Bija patīkami, ka šajās sarunās saņēmu izpratni pat no vecākās paaudzes klausītājiem. Es saprotu, ka daudzi latvieši, līdzīgi mūsu vecākiem Latvijā, ir cietuši no deportācijām, no dažādām represijām un pāridarījumiem, bet man prieks, ka viņi spēj paskatīties plašāk un saredzēt, ka ir pavalstnieki, kas deg par savu zemi un aizstāv pamatvērtības neatkarīgi no tautības, un ir arī tādi, kas tikai čīkst un pieprasa, lai valsts viņiem dod.

Vai brauciens uz Lielbritāniju deva arī jaunas ierosmes tavā Saeimas deputātes darbā?

Jau šonedēļ Saeimas Izglītības, zinātnes un kultūras komisijā mēs spriedām par atbalstu latviešu valodas mācīšanai tautiešiem ārzemēs. Domājot par jauno paaudzi, var pārnest, kāpēc viņi aizceļojuši no Latvijas, bet ir jāmēģina arī saprast, jāreķinās ar realitātēm. Gan Londonā, gan, iespējams, arī Bradfordā varētu domāt par mērķtiecīgu atbalstu latviešu valodas mācīša-

lāki valstij, un ekonomiski viss būs kārtībā. Tomēr valoda un garīgo vērtību uzkrājums ir tas, kas mūs izveidojis un uztur par nāciju. Mūsu kultūra ir bagātība ne tikai mums pašiem, bet arī Eiropai un pasaulei.

Kādu tu redzi situāciju Latvijā šobrīd, pirms referendumā?

Mēs pašlaik esam mobilizējušies un, paldies Dievam, atkal atguvuši pleca izjūtu, jo pēdējos gados esam skrējuši katrs par sevi, diemžēl apkaņojuši cits citu gan politiski, gan kultūras laukā, kur katram savs redzējums, un tā nu ir mūsu viensētņieku negatīvā pieredze – katram sava vienīgā taisnība. To prasmīgi izmanto mūsu ienaidnieki un iemet šaubu ēnu mūsu uzskatos, mēs plēšamies savā starpā, valsts stāv uz vietas un griežas kā kuģis uz riņķi. Mums jāmacās saprast, jāmacās būt iecietīgiem, norādot uz kļūdām un palīdzot tās pārvarēt.

Referendumā mēs nedrīkstam ļaunoties uz tiem, kas neapzināti maldās, mums jābūt trīstīk no teiktiem un modriem, nedrīkst atlaist šo vēlni cīnīties par latviešu valodu, tie arī turpmāk nedrīkst palikt tikai vārdi. Par valodu jādomā, jācinās skolās, ikdienā. Amatpersonām plašsaziņas līdzekļos jārunā tikai valsts valodā. Cita lieta, ja ir saruna par specifisku krievu kultūras jautājumu vai ar kādu krievu kultūras personību. Taču nedrīkst pieļaut, ka reālu divvalodību uzturam mēs paši. Mums jābūt draudzīgiem, bet neiektiem. Mums sabiedrībā sev pretī ir jāredz nevis ienaidnieks, bet potenciāls sabiedrotais. Ar viņu ir jārunā, jāstrīdas, nevis jāpagriež mugura un jānolamājas.

Ja mēs neko nebūsim mācījušies no šīs diezgan smagās situācijas un arī turpmāk dzīvosim tā, it kā vieni paši būtu šai pasaulē un Latvijas telpā, pārdesmit gadu laikā nebūs ne tikai latviešu valodas, nebūs arī pašas Latvijas valsts. Izšķīdis.

Taču es ceru, ka šī situācija būs kalpojusi par limi, kas salīmēs sabiedrību ciešāk kopā. Ne velti senāk vārda *iemīlētis* vietā teica *ielīmētis*, ir svarīgi Latvijā dzīvot ciešāk kopā, lai mūs silda kopības apziņa.

**Lasiet
tīmeklī!**

ASV latviešu
laikraksta

LAIKS

mājaslapa
www.laiks.us

(Turpināts no 5. lpp.)

Arī tautu saista atbildība

Turpat varētu arī iezīmēt valsts mērķus. Man šķiet, ka, līdzīgi kā Igaunijas un Lietuvas konstitūcijās, arī Satversmes tekstā būtu svarīgi pateikt, ka Latvijas valsts pamatuzdevums ir garantēt latviešu nācijas, valodas un kultūras pastāvēšanu. Tāpat tur varētu noteikt jau manis minēto atbildības principu un citus pamatnoteikumus, kurus visus varētu ietvert labi pārdomātā „Satversmes kodolā”. Piemēram, Portugāles konstitūcijā ir noteikti 14 jautājumi, kuri nedrīkst tikt aizskarti. Preambulai ir tāds pats spēks kā Satversmes pantiem, un par preambulas grozīšanu var lemt Saeima, tautas nobalsošana nav nepieciešama.

Cits variants būtu noteikt, ka Satversmes pamatpanti (1. - 4.

pants) ir negrozāmi. Šeit būtu nepieciešama arī tautas nobalsošana, kuŗā vairāk nekā pusei no visiem balsstiesīgajiem būtu jābalso par šādiem grozījumiem. Tas ir ļoti augsts sliekšnis, un labi jāpadomā, vai to reāli iespējams sasniegt.

Ir iespējams arī papildināt Satversmes 73. panta noteikumus, kas nepieļauj tautas nobalsošanu par tur minētajiem jautājumiem. Patlaban šis pants nepieļauj tautas nobalsošanu, piemēram, par budžetu vai starptautiskiem līgumiem. Šo sarakstu varētu papildināt ar pamatprincipiem, kas nosaka mūsu valsts pamatus. Arī šos papildinājumus var izdarīt Saeima, tautas nobalsošana nav nepieciešama.

Ir arī vēl citi varianti. Katrā zi-

ņā, lai šo jautājumu virzītu uz priekšu, ir nepieciešama politiska griba to darīt. Uzsvēru, ka jautājums ir par valsts pamatprincipu atspoguļošanu Satversmes tekstā, nevis par Satversmes pirmreizēju papildināšanu ar šiem pamatprincipiem. Manā interpretācijā šie pamatprincipi pastāv jau kopš valsts dibināšanas, bet ir arī attīstījušies un sazarājušies tālāk.

Tad nākamais solis būtu visus iespējamus Satversmes grozījumu variantus rūpīgi un bez steigas juridiski izdiskutēt un vienoties par vislabāko, kuŗš tad arī tiktu īstenots.

Kāpēc jūsuprāt ir izveidojusies situācija, ka tiek apdraudēta latviešu valoda kā valsts pamats?

Pavisam isi - visam pamatā ir pilsoniskās apziņas vājums kom-

binācijā ar labu devu muļķības, naivuma un glēvuma. Visos līmeņos. Pilsonim nav jābūt konstitucionālo tiesību speciālistam, bet viņam vismaz lielos vilcienos jāorientējas savas valsts vēsturē, tās valstiskajos pamatos un jāapzinās savā personiskā atbildība par savu demokrātisko valsti. Varbūt sabiedrība beidzot nonāks pie secinājuma, ka mums nepieciešama demokrātiskās izglītības sistēma, līdzīgi kā tā, piemēram, pastāv Vācijā, kuŗa pārdzīvojuši divus totālītārus, sabiedrības pilsonisko apziņu kropļojošus režīmus.

Vai jūsuprāt pietiek ar grozījumiem Satversmē, lai mēs varētu sacīt, ka Latvijas valsts pastāvēšana nav nopietni apdraudēta?

Jautājums par valsts pamatiem ir pacelts gan sabiedriskajā, gan konstitucionālā tiesiskajā līmenī. Tomēr nozīmīgākā atbilde uz to būtu nevis grozījumi Satversmē, bet gan tas, ka cilvēki ar savu pilsoņa stāju, valstisko rīcību, savas pilsoniskās nostājas skaidru paušanu - arī privātajā paziņu lokā! - parādītu, ka viņi ir Latvijas valsts patrioti un bez ierunām iestājas par demokrātisku, tiesisku, nacionālu Latvijas valsti. Pie tā piederētu arī konsekventa valsts valodas lietošana savā valstī. Tā būtu „Satversme dzīvē”. Tas reāli Latvijas valsts pamatus stiprinās visvairāk. Tomēr attiecīgiem Satversmes grozījumiem būtu pastiprinošs efekts, un tāpēc arī par tiem būtu vērts padomāt.

Intervēja Sallija Benfelde

KULTŪRA UN LATVIETĪBA

2010. gada martā Zviedrijas radiofonā zviedru žurnālists Šapiro (*Per Shapiro*) prezentēja programmu par Latvijas stāvokli saistībā ar ekonomisko krīzi mūsu zemē. Sabrukušais Latvijas sapnis - sauca šo programmu. Tās galvenā ievirze bija ekonomiskās dabas, fakts, kas raksturīgs Zviedrijai un tās interesēm. Kaut tika runāts par Latvijas ekonomiku, sarunās dominēja krievu valoda. Pieminot zviedru valodas mācīšanu Rīgas universitātē, tika aktualizētas runas par zviedru laikiem Latvijas teritorijā.

Tai pašā gadā Latvijā iznāca grāmata, ko sarakstījusi ekspresdientas Vaira Viķe-Freiberga. Grāmatas virsraksts "Kultūra un latvietība" (Karogs. Rīga. 2010). Grāmatā ietvertas desmit esejas.

Pēc bēgšanas laika un izglītības iegūšanas Vācijā, Marokā un Kanadā grāmatas autore ir bijusi mācībspēks un vēlāk profesore Montreālas universitātē un aktīvi piedalījusies latviešu politiskajā un kultūras dzīvē gan Kanadā, gan citur. Padomju okupācijas laikā viņa vairākas reizes bijusi arī Latvijā.

Grāmata seko akadēmiskai tradīcijai, taču tā nav pārblīveta

ar norādēm. Autore grāmatā atzīst, ka grib rakstīt par mazas tautas eksistences iespējām, par nacionālās kultūras attieksmi pret elites un komerciālu kultūru, rakstīt par nacionālismu, politiku, kultūrpolitiku, latviešu kultūru vēsturiskā skatījumā, latviešu kultūras īpatnībām un iespēju tās saglabāt. Grāmatā ievietotas Ojāra Vācieša rindas, kas rakstītas 1968. gadā dzejoļkrājumā "Dzegužlaiks".

Ko jūs man stāstāt, sienas?

*Dariet, ko gribat,
Bet nekliedziet, lūdzu, man ausīs
To, ko es zinu,
Un to, ko parasti čukst.*

*Es ar jums runāju katru dienu,
Nevajag bojāt mūsu attiecības.
(..)*

*Es esmu dusmīgs, siena,
Kad tu uz mani kliedz.*

*Es nāku no darba
Un eju uz mājām est,
Bet tu man pa visu sienu:
- Mīliet mūsu Padomju Dzimteni! -*

Tūlīt.

Šis citāts ir daļa no drosmīgā ceļa, kas pamazām noveda no apstākļiem krievu okupācijas laikā līdz brīvajai Latvijai.

Vaira Viķe-Freiberga savā grāmatā pieskaņas latviešu kultūras attīstībai krievu un vāciešu apspiestības laikā un norāda uz kultūru, kas veidojusies latviešu tautā. Viņa piemin arī sāpīgo faktu, ka latviešu tauta Latvijā un tie, kas to atstāja, kad tuvojās padomju vara, ir atsvešinājušies. Tagad atkal notiek tuvošanās starp tiem, kas no Latvijas bēga, un tiem, kuŗi dzīvoja padomju varas jūgā, taču ideoloģiski vēl eksistē robeža starp šīm abām grupām, un tas ietekmē Latvijas valsts attīstību. Kritisku attieksmi pret latviešiem ārzemēs un tiem, kas atgriezušies dzimtenē, var atrast gan literatūrā, gan teātrā uzvedumos, kuŗi parādījušies ārpus Latvijas.

Šapiro savā radiofona programmā jautā, vai 20 gadi brīvībā varētu būt pietiekams laiks, lai Latvija pārvarētu padomju varas ietekmi.

Atšķirībā no Šapiro Vairai Viķei-Freibergai ir vēra ņemamas zināšanas par Latvijas vēsturi un

kultūru. Viņa savā grāmatā runā par nacionālo atmodu, kas risinājās paralēli Latvijas patstāvības iegūšanai 1918. gadā. Apstākļi tad bija daudz smagāki nekā pašreiz. Un viņa aicina uz darbu.

Nav viegli atreferēt grāmatas saturu. Taču tās intelektuālais līmenis, manuprāt, varēja būt mazāk elitārs, lai sasniegtu plašāku lasītāju grupu.

1200. gadā vācu valodā sacerēta chronika, kur latviešu vārds

pirmoreiz parādījies rakstos. Prof. Guntis Zemītis *Akadēmiskās Dzīves* 46. numura 100. lapusē piemin latviešus, kas 13. gadsimtā devušies ceļā no Cēsīm uz Rīgu un nesuši sarkanbaltsarkano karogu (Atskaņu chronika: Rīga:Zinātne,1989:9231-0233).

Kā senā chronika, tā Vairas Viķes-Freibergas grāmata mūs mudina neaizmirst mūsu karogu nesējus.

Aina Siksa

ZIŅAS NO VĪTOLU FONDA

Voldemāra Pamovska piemiņas stipendija

Ir svarīgi, lai kaut kur paliktu tas, ar ko cilvēks dzīvojis. Parāžas. Ģimenes svētki. Un atmiņu mājas. Svarīgi ir dzīvot, lai atgrieztos. (Antuāns de Sent-Ekzipēri)

Tur, kur maza upīte čalodama steidzas pasniegt roku skaitulei Gaujai un sveicināt zilgos Vidzemes mežus, ir **Līgatne**, Latvijas viskalnainākā pilsēta. Te egļu galotnes sliecas debesis, te sarkanās klintis ar noslēpumainām alu mutēm, te Remdēnkalns, Pluču kalns, Rīgas kalns un sava Zaķu sala, te no šaurajām mazpilsētiņas ielām un namiem lūkojas gadi un stāsta par tās ļaudīm - gan tiem, kas šobrīd te aug, lai nākotnē nestu Līgatnes un Latvijas vārdu pasaulē, gan par tiem, kuŗiem šī pilsēta arī tātūmā aizritošajā mūžā joprojām ir palikusi sirdī, - arī **Ainai Pamovskai**, Voldemāra Pamov-

ska piemiņas stipendijas dibinātājai.

Janvārī Vitolu fondu priecēja ziņa, ka ar Ainas Pamovskas kundzes dāsnumu un vēlmi saglabāt dzīvesbiedra piemiņu, augstāko izglītību medicīnā nu būs lemts iegūt kādam Līgatnes novadā dzīvojošam jauniešim.

Aina un Voldemārs Pamovski dzimuši un auguši Latvijā. Aina piedzīmusi un bērnību pavadījusi Līgatnes pagastā, tāpēc šis novads viņai ir tuvs un mīļš. Jaunība pavadīta Rīgā. Vēlāk izrādījies, ka toreiz turpat netālu, blakus ielā, dzīvojis arī Voldemārs, bet abi satikās un nodibināja ģimeni tātūmā - Amerikā, Oregonas pavalstī.

Gan Aina, gan Voldemārs savu darba mūžu veltījuši medicīnai. Aina ir medicīnas doktore. Vēlme palīdzēt cilvēkiem, atvieglot viņu

Aina un Voldemārs Pamovski

ciešanas un viest cerību allaž bijusi neatņemama abu ārstu dzīves daļa. Viņi vienmēr ir zinājuši, ka nav labāku zāļu par cerību, un to nu tagad Ainas kundze vēlas sniegt jauniešim, kuŗš izvēlējies viscildenāko un visgrūtāko profesiju.

Atmiņas parasti glabājas pašos sirds dziļumos, bet laiku pa laikam tās sevi atgādina - bērnības ziemas ar saliem un kupenām, pīrāgu un krāsni sprakšķošas malkas smaržu, māmiņas adītos dūrainišus un tēta klēpi. Tās stāsta par garajām, skaisti dzīvotājām mūžā gūto un zaudēto, par šķiršanās sāpēm un par prieku, kas rasts, darot laimīgus citus. Tādu cilvēku Ainas un Voldemāra Pamovsku dzīvē bijis daudz, bet nu viņiem piepulcēsies arī puisis vai meitene no zemes, kur palikusi sirds, - no Tēvzemes.

Vita Diķe

„Visi mani prezidenti” Stokholmā

Izrādi 24. janvārī organizēja Zviedrijas Latviešu apvienība ar vēstniecības atbalstu pazīstamās Pero teātra telpās. Tikko izrāde bija izsludināta, visas biļetes jau bija pārdotas, kaut vietu tur ir vairāk nekā simt. Latvieši jau pazīstami kā „teātrmīļi”, un Stokholmā izrādes latviešu valodā bijušas jau kopš 1946. gada, kad 30. martā skatījām A. Brigaderes „Ilgu”. Toreizējie skatītāji vēl nebija sev lāga mājvietu atraduši, bet teātris bija jāredz! Gadu vēlāk mūsu Mārtiņš Zīverts bija izveidojis ansambli, un februārī redzējām jau „Tīrelpurvu”. Piecdesmit gadu laikā šeit saskaitīti 110 teātra uzvedumi. Jauki, ka tagad tradīcija sāk turpināties, jo pērn martā redzējām Vili Daudziņu viņa „Vectēvā”.

Arī šīgada izrāde ir par politisku problēmu, un pēc tās noskašanās daži salīdzināja „Prezidentus” ar Daudziņa izrādi. Tiešu līdzību nav daudz. „Vectēvs” izveidots pēc aktiera paša sakopotā materiāla, un šīs dienas izrādes dramaturgs Jānis Balodis uzsvē, ka viņš tikai apstrādājis radošās grupas diskusijas un pārdomas, izrādes žanru nosaukdams par traģikomēdiju. Scēnogrāfija abām izrādēm ir minimāla un statiska. Pērn redzētā bija jauna veida, bet rūdītu mākslinieku devums, toties šogad mums tika dota iespēja tikties ar pavisam jaunu cilvēku grupu (visi dzimuši 1985. - 1987. gadā), kas deklarējuši mērķi iestudēt laikmetīgas un sabiedrībai aktuālas izrādes, meklējot jaunu skatuves valodu. Sākot ar maiju, šī izrāde jau 20 reizes izrādīta Rīgā „Spīķeros”, *Dirty Deal Teatro* telpās. Par to viņi ir saņēmuši aizvadītās sezonas „Spēlmaņu nakts” balvu. Tas nav joks – par pirmo uzvedumu dabūt Latvijas teātru lielāko balvu! Aktieri ir tikai trīs, režisors Valters Silis.

Sākot izrādi, Ivars Kļavinskis

(Nacionālā teātra aktieris kopš 2007. gada) iepazīstina ar Lāsmu (Madara Botmane, Nacionālajā teātrī kopš 2011. gada) kā biedrības „Prezidentes ceļš” vadītāju, kuŗa diskutēs par eksprezidentes V. Viķes-Freibergas nozīmi ar nevalsts organizācijas „Cita Vaira” vadītāju Bruno (Toms Liepājnieks, Nacionālajā teātrī kopš 2011. gada). Lai likvidētu tautā radīto mītu par šo ļoti izcilo prezidentu – personību, Bruno ceļ priekšā faktus un dokumentus. Gan prezidentes kancelejas neuzrādītie lielie rēķini, gan viņas pārspīlētie reprezentācijas izdevumi esot noveduši valsti līdz krīzei. Lāsma aizstāvot aizrāda, ka šie dokumenti esot speciāli safabricēti, *falsi*, lai manipulētu tautu. Diskusija nonāk līdz baltkvēlei, ko Ivars mēģina dzēst. Lāsma, izmantojot Bruno apmulsumu, pagriezies pret auditoriju, pacilāti norunā slavenu Viķes-Freibergas runu Mežaparkā, nobeidzot: „... sakiet visi kopā – mēs esam stipri... mēs esam diženi... utt.” Diemžēl mūsu publikas atsaucība bija paklusa.

Nākamajā ainā Ivars pārstaigā skatuvi ar grāmatiņu, kuŗai uz vāka V. Zatlēra attēls. Uzskrien pusaudzīte un, parādoties pašam Zatlēram, sāk sarunāties. Meitene gaida tēvu, lai kopā lidotu pie mātes ārzemēs. Šis ir pēdējais lidojums. Prezidents visvisādi pūlas meiteni un tēvu pierunāt, lai neatstāj dzimteni, piesolīdams pat katram svarīgus valsts amatus. Nenotur – viņi aizbrauc. Šajā izdomātajā, irrealajā gadījumā (kas nekad nav noticis) jaušams spēcīgs zemteksts – kā smeldze, kā nevarība, kas izriet nevis no teksta, bet no paša nožēlojamā stāvokļa. Lūk, pat prezidenta konkrēta rīcība nevar mainīt pavalstnieka likteni... Vai šis veids ir tā autora iecerētā „jaunā teātra valoda”? Runāt, teikt bez vārdiem – ar darbību! Teicami! Aktiera mā-

ka imitēt Zatlēru ķermeņa valodā, kustībās, žestos, darot viņu ārēji pazīstamu, ir profesionāla. Dialogos parādās viņa neveiklība, nenoteiktība, bet arī empatija un siltums. Arī visi turpmāko ainu prezidenti tēloti ar šiem minimālajiem līdzekļiem bez kariķēšanas un šarža, pelnot par to uzslavu.

Kad 7. ainā uznāk Guntis Ulmanis, uz galda šnākdams guļ kāds cilvēks – Agris, kas uzmodināts saka, ka bijis uz Marsa. Uzziņām, ka Ulmanim ieteikts ar viņu tikties. Šis epizods kļūst ar katru minūti jocīgāks, abstraktāks. Prezidents ir depresīvs, jo cilvēki par viņu slikti domā. Šis Agris Ulmani izārstē, liekot viņam no jauna kļūt par prezidentu un visu padarīto izdarīt otrādi. Krievu kaŗaspēku atstāt, iznomājot tam Kaŗostu. Visus krievus sūtīt prom, atstājot tikai pāris simtu. Nāvēssodu atstāt un izmantot to arī huliganu sodīšanai utt. Farsa turpinājumā Guntis iemiesojas Kārli Ulmani, izdarīdams valsts apvērsumu, un papildus vēl apcietina ietekmīgākos uzņēmējus, jo tur „tā lielā naudas vara”.

Madara Botmane 10. ainā ir Vairas Viķes-Freibergas lomā. Latvija ir monarchija, Vaira – karaliene, viņas vīrs – karalis. Viņa liek sevi uzrunāt par „Jūsu majestāti” arī ārzemju padomdevējam Danielam. Ziņots, ka pret Vairu tiek rikots atentāts, jo tauta viņu vairs neciešot. Daniels nu abiem iesaka pārveidot savu dzīves stilu, dzīvojot līdzīgi tam, kā eksistē tauta: ēst kartupeļus ar mizu, dzert Līvu alu, Vairai ģērbties spīdošā sintētiskā kleitā, nemazgāties katru dienu utt. Ja viņi šādā veidā parādīsies tautā, tā viņus iemilēs.

11. ainā V. Zatlēram jāsatiekas ar Zvejnieka kungu, kuŗā personificēta opozīcija, resp., oligarchu vadītājs. Zvejnieks liek prezidentam izvīzīt viņa znotu

Izrādes dalībnieki sarunājas ar tās organizētājiem

par valdības vadītāju. Zatlērs saceļas: „Latvija nekad nebūs jūsu ģimenes privātipašums!” Vārdu kauja iekarst, ir vēls, apsardze aizgājusi, telefoni izslēgti, un pielauztā sekretāre jau sāk rakstīt pieprasīto rīkojumu. Pēkšņi Zatlērs no muguras ar pliku roku uzvel Zvejniekam pa sprandu – uzurpators nokrīt beigts! Zatlērs grib pieteikt policijai, bet sekretāre atrod izeju: neviens nezina, ka šis ieradies. Tā nu pēc britiņa sazāģētais liķis maisos tiek iznests.

Šim asiņainajam skatam seko pēdējā aina, kad visi vecie prezidenti tiek, lai pārrunātu, kā latvieši varētu kļūt laimīgi un pārtikuši savā valstī. Guntim ir ideja ražot mākoņus un pārdot tos tiem, kam trūkst ūdens. V. Zatlērs gribētu, lai Latvija kļūtu par pasaules hospitāli. Vairas sapnis ir meklēt Lāčplēša kapu Daugavā un latviešu skaita palielināšanai klonēt Lāčplēsi, cerot uz jauniem varoņiem. Tomēr pēc pārrunām neviens nav īsti apmierināts un visi bēdīgi un apmulsuši skumji klusē – ko nu? Vaira tad izdala katram pa T-kraklam ar uzrakstu „Sasildīsim Latviju!”. Prezidenti novelk parūkas, uzvelk krekļus un paklanās. – Mēs aplaudējam.

Esmu sīkāk aprakstījusi izrādes

norisi, lai arī tie, kas netika teātrī, zinātu, ko mēs tur piedzīvojām. Šis 12 ainas nav klasiska traģikomēdija. Tas ir pavisam jauns žanra veidojums, kur īstenības ainas mijas ar dažāda līmeņa farsa vai šarža epizodēm līdz tīrai fantastikai. Iespējams, ar vienu vien redzējumu bija pagrūti visas daudzās nianšes uztvert un tās apvienot, lai gūtu pašu vēstījumu: ko izrāde grib pateikt par prezidentiem? Kādi tie bija? Kāpēc vērtēti tik negatīvi? Kā tie būtu jāvērtē? Kādiem tiem jābūt?

Par šādiem jautājumiem ikdienā nedomā, bet tie ir nozīmīgi valstī. Nu katrs meklēsim uz tiem atbildes! Izrādes veidotāji, šķiet, tieši to ir vēlējušies: veidot izrādi, kas savilņotu publiku, lai tai būtu interesanti. Tiešām visi uzmanīgi sekoja, brīžiem iesmiedamies, vietām dzirdēja klusas piezīmes. Kad pēc izrādes aicināja vēl palikt uz pārrunām, gandrīz puse pakavējās kādu stundu, kaut nākamā diena bija darbdiena.

Jācer, ka izrādes savilņojuma jautājumi nenogrims zemazīnā, bet no tiem uzausīs kāds domu graudiņš, kas nesis darba augļus.

Par to kopīgs paldies izrādes radošajai kopai!

V. Lasmane

Austrālijas Daugavas vanadžu 53. salidojums

Daugavas vanadžu salidojumu atklāja Austrālijas vanadžu vadītāja Inta Skrīvere, klātesošos sveica Sidnejas vanadžu kopas vadītāja Gundega Zariņa. Par salidojuma sēdes vadītāju izraudzīja Ilgu Niradiju (*Nyirady*) un par protokolētāju Daci Bogdanoviču (abas Sidneja). Sēdes turpinājumā tika atgādināts, ka Daugavas Vanagu organizācija 2012. gadu iesākusi ar jaunu vadību. Jau otru reizi par DV vanadžu priekšnieci ievēlēja **Gunta Reinolde (Reynold)** no Kanas. Par DV priekšnieku ievēlēs atv. flotes admirālis **Andrejs Mežmalis** no ASV ar dzīvesvietu Latvijā. **DV Austrālijas valde** nākamās trīs gadus darbosies **Adelaidē Jāņa Priedkalna** vadībā. Par Austrālijas vanadžu vadītāju apstiprināta **Ilga Vēvere** Adelaidē. Arī **DV Centrālās valdes pārstāvībai** ir jauna adrese (blakus viesnīcai *Radi un draugi*) - Mārstaļu iela 5, Rīga. LV-1050, tālr. 6759 2238.

Darbības pārskats sniedza I. Skrīvere no Kanberas un G. Zariņa no Sidnejas. Melburnas un Pertas pārskatu nolasīja I. Skrīvere. Iztrūka darbības pār-

Daugavas vanadzē Sidnejas DV namā

skata no Brisbanes. Gadu gaitā vanadžu pienākumi ir maz mainījušies. Pirmām kārtām palīdzība Latvijā: leģionāriem, daudz bērnu ģimenēm, audžuģimenēm un citiem dzīves pabērniem. Austrālijā galvenais darbs ir DV mītnu saimniecība, sarīkojumi, līdzekļu sagāde, slimnieku apmeklējumi. G. Zariņa komentēja, ka vanadzē Sidneja vēlētos biedru aktīvāku līdzdalību šajos pienākumos. Iepriekšējā salidojumā pieņemtais I. Ziedares ierosinā-

jums atbalstīt bērnu un jauniešu ar īpašām vajadzībām **biedrību „Cerību spārni” Siguldā** nebija guvis cerēto atsaucību. Galvenokārt tāpēc, ka trūkst informācijas.

Delegātes nolēma turpināt **Marijas Keņģes piemiņas stipendiju** Latvijas Lauksaimniecības universitātes Mājsaimniecības fakultātes pēdējā kursa studentiem/studentiem ar katras vanadzē \$5, - ziedojumu. Tāpat tiks turpināta iesāktā palīdzība Lat-

vijā. Gaŗākas debātes izraisīja kritiskais latviešu valodas jautājums Latvijā un izsludinātais 18. februāŗa referendums (tautas nobalsošana) par grozījumiem Satversmē, kuŗi atzītu krievu valodu par otru valsts valodu. Lai pasargātu Satversmi no turpmākiem uzbrukumiem, visiem Latvijas pavalstniekiem ir pienākums piedalīties referendumā un balsot **pret** šiem grozījumiem.

I. Niradija pastāstīja par **Latvijas vanadžu salidojumu**, kas notika pagājušā gada 2. jūlijā klusā Ziemeļvidzemes pilsētā Rūjienā. Pie klātie galdiem vanadzē, vanagi un viesi noklausījās apsveicēju runas un sumināja DV apbalvojumu saņēmējus. Rencēnu folkloras kopa *Rota* (visi seniori) sniedza jautru uzvedumu ar mūziku, dziesmām un tautasdeģām. Vēlāk *Rotas* deģotājiem pievienojās pārējie, kam patika dejas soli izlocīt kājas. Par salidojuma raito norisi gādāja Latvijas vanadžu vadītāja Klāra Mētra.

Latvijā jau 17 gadus darbojas **Daugavas vanadžu koris**, kas piedalās Dziesmu svētkos un

daudzos citos sarīkojumos. I. Niradijai bijusi izdevība tikties ar kuŗa priekšnieci Rūtu Lepši un pārrunāt problēmas, kas saistītas ar kuŗa pastāvēšanu saimnieciskās krīzes laikā.

Par grūtājiem apstākļiem Latvijā stāstīja **Līga Kurpniece**. Viņa kopā ar meitu Daigu bija ieradusies no Anglijas, kur ar fizisku darbu trīs mēnešu laikā sapelnīta nauda biļetei uz Austrāliju. Līga ir skolotāja. Strādājot Anglijā, viņa vienā nedēļā nopelnījusi četrus nedēļu skolotājas algu Latvijā.

Līga Austrālijā viesojās pirms pieciem gadiem, toreiz būdama Latvijas vanadzēnu vadītāja. Tagad šī kustība ir pilnīgi apstājusī.

Pateicībā par pagājušo trīs gadu darbu vanadzē Intu Skrīveri sumināja ar ziedu velti. Nobeigumā klātesošie ar klusuma brīdi godināja mūžībā aizgājušās vanadzē. Jo sevišķi pieminot Dzidras Meŗakas 103 gadus veco māšicu, kas nesen mirusi Amerikā. Vanadzēm šķīŗoties, skanēja kopīgi dziedāta tradicionālā vanadžu dziesma *Daugavš abas malas*.

Ilga Niradija

IN MEMORIAM

Austris Veichelis mūžībā

2012. gada 13. janvārī viņsaules pulkiem pievienojies DVF Nottinghamas nodaļas darbinieks Austris Veichelis. Dzimis 1925. gada 31. martā Kuldīgas apriņķa Vārmes pagasta „Durbīšu” mājās, kur vecākiem piederēja arī sirotava. Pēc Bulduru Dārzkopības vidusskolas beigšanas 1944. gadā iesaukts leģionā un iedalīts 15. divīzijas 32. kājnieku pulka 2. bataljonā. Kara beigās nonācis gūstā Putlosā un Cēdelgemā. Pēc atbrīvošanas nokļuvis DP nometnē „Straumēni” pie Hallendorfas. Strādājis meža darbos Harca kalnos.

1948. gadā Austris iebraucis Anglijā, kur pirmais darbs bija Kentā, *Ramsgate* slimnīcā. Tur iepazinās ar slimnīcā jau nodarbināto latviešu meiteni Jaņinu Smelteri. 1950. gadā abi salaulājās Margatas dzimtsarakstu iestādē. 1952. gadā pārcēlās uz dzīvi Nottinghamā, kur gadu vēlāk iepirka ģimenes māju. Šai gadā piedzima dēls Andris. Nottinghamā dzīvojot, ilgus gadus maizes darbs Austrim bija Valsts pasta dienestā līdz aiziešanai pensijā.

1953. gadā Austris iestājās DVF Nottinghamas nodaļā, kur drīz vien darbojās nodaļas valdē un revīzijas komisijā. 1963. gadā Austris ierosmē nodaļā nodibināja Grāmatu klubu, ko viņš sekmiģi vadīja visu tā pastāvēšanas laiku. Kluba ietvaros notika neskaitāmi literāri sarikojumi un latviešu filmu izrādes. Iegādātas kādas 1000 jaunas grāmatas, kas pēc Latvijas neatkarības atgūšanas nosūtītas lauku bibliotēkām.

Austris dažkārt vadījis nodaļas biedru pilnsapulces, bet gandrīz regulāri tās protokolējis. Pārstāvējis arī nodaļu zemes delegātu pilnsapulcēs. Jau 50. gadu vidū toreizējā *Londonas Avīzē* sācis aprakstīt

No labās puses: Austris Veichelis ar dzīvesbiedri un raksta autoru

vietējās latviešu sabiedriskās rošības un notikumus. Drīz vien tur parādījās arī Austris paša literārās ievirzes sacerējumi ar segvārdu K. Zemdega. Sekoja publicējumi arī citos periodiskos izdevumos. Austris piedalījās apkārtējo DVF nodaļu kopējā informācijas biļetena *Mūsu Bals* satura kuplināšanā. Kopš 1965. gada bija *DV Mēnešraksta* redakcijas pārstāvis Anglijā. Šos pienākumus apzinīgi un pedantiski izpildījis līdz pēdējai dienai.

Apbalvots ar DV Atzinības rakstiem un krūšu nozīmi zeltā.

Austris aiziešana mūžībā mūsu sabiedrībā iecirtusi robu, ko diez vai būs iespējams aizpildīt.

Austris dzīvesbiedres Jaņinas veselība jau gadiem ir iedragāta, viņa spēj pārvietoties tikai stumjamajos ratiņos, un, kaut arī pēdējā laikā Austrim pašam radās veselības problēmas, kas ierobežoja viņa fiziskās kustības, viņš ar lielu mīlestību un pacietību neatlaidīgi kopa Ņinu, nekad nesūdzoties un neprasot palīdzību. Turklāt Austris nekad nezaudēja mīlestību uz dārzkopību, un viņa priekšzīmīgi

kopto ģimenes dārziņu vienmēr ir greznojušas skaistas puķes.

1984. gadā Austris un Ņinu smagi satrieca viņu vienīgā dēla Andra pāragrā aiziešana viņsaulē. Dēlu pieminot, Austris „Straumēnu” parkā iestādīja Latvijas balto bērziņu, kas tagad izaudzis stalts un slaidis. Iegriežoties „Straumēnos”, Austris allaž aizgāja turp brīdi pasērst.

Austris vecāku ģimenē bija trīs bērni, un Austris starp māsām

bija vecumā vidējais. Vecākā māsa Dzidra jau dažus gadus atdusas dzimtenes smiltainē, bet jaunākā māsa Aina ar ģimeni dzīvo Kaučuros, Kurzemes jūrmalā. Pirms dažiem mēnešiem viņa ciemojās pie Austris un Ņinas Anglijā, bet diemžēl nebija dabūjusi biļeti lidojumam tādā dienā, lai tiktu uz brāļa izvadīšanu. Viņa ielidoja Anglijā vienu dienu vēlāk. Izvadīšana notika Nottinghamas krematorijā 25. janvārī ar sekojošu sēru mielastu DVF Nottinghamas nodaļas namā, piedaloties kuplam bērnieku pulkam. Izvadīšanu ar sirsnīgi izjustiem atvadu vārdiem vadīja draudzes mācītājs Viesturs Vāvere. Pie ērģelēm bija Māris Pulkstenis.

Nodaļas klubā atvadu vārdus teica nodaļas valdes priekšsēdis Krišs Ligers, kā arī Valsts pasta darbinieks Māris Pulkstenis.

Puķu vietā bērnieki ziedoja naudu trūcīgo invalidu atbalstam Latvijā. Austris pelnu urniņa ceļos uz Latviju, lai tur dusētu smilšu kalniņā.

Izsakām dziļi izjustu līdzjutību Austris dzīvesbiedrei Ninai un mātai Aina ar ģimeni. Lai Dievs palīdz viņām mazināt šķiršanās sāpes.

E. Dirīķis

Dieva mierā aizgājis
mūsu dzīves līdzgājējs

ANTONIJS MARTINSONS

Dzimis 1916. gada 21. martā,
miris 2012. gada 3. janvārī

*Pasaules otrā karā – projām no mājām
Turpat 70 gadus, ārpus dzimtenes kopā gājām
Un atkal dzimtenē – tik īsu laiku bijī
Vieglu, vieglu smilti – saldu dusu*

Atvadās
Vesthovenas draugi un līdzgaitnieki
Ķelnes koņa dziedātāji un dziesmu mīļotāji

SIA „MADONAS POLIGRAFĪSTS”

ir pazīstama kā viena no senākajām tipografijām Vidzemē. Šodien esam kļuvuši par modernu plaša profila tipografiju – drukājam avīzes, veidlapas, brošūras, kalendārus. Pēdējos gados īpašu uzmanību pievēršam grāmatu ražošanai gan cietajos vākos, gan termolīmētām grāmatām mīkstajos vākos. Tipografija nodrošina ar darbu Madonas pilsētas un tās rajona 70 iedzīvotājus. Mūsu galvenā prioritāte ir izpildīt to, kas apsolīts klientam. Esam gandarīti, ka varam sadarboties arī ar laikraksta „Brīvā Latvija” redakciju!

Gaidīsim pasūtījumus arī no Jums!

Mūsu adrese: Saieta laukums 2a, Madona, LV-4801, Tālr. +371 64822742

e-pasts: pasutijumi@madpol.lv

Rīgas klientu birojs: K. Valdemāra iela 106/108, Rīga, LV-1013, Tālr. +371 67315026

e-pasts: madpolriga@madpol.lv

Brīvā Latvija reklāmas cenas Latvijā

Cena - Ls 0,78 par cm²
ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, - 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, - 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: Ls 0,39 par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: Ls 28,60

Pasta adrese:

Ausekļa iela 14 - 2

Rīga, LV - 1010

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.

Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Izdevēji: *Brīvās Latvijas* izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Ausekļa iela 14-2,
Rīga, LV-1010

Tālr. (redakcijā) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: “Straumēni”, Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF, England. Tālr. 01788823438, fakss 01788822441. Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas; pieņem rietumu abonementus, izņemot Vācijas un Zviedrijas.

Pārstāvēniecība Anglijā: Dz.Purmale, 34 Brook Road, Leicester LE5 2HE. Tālr. 01162431322, fakss 01162433312. e-pasts: dzidra.purmale@talktalk.net

Abonementa maksa, sākot ar 2010. gada 1. jūliju:

Lielbritānijā: 6 mēnešiem €60; 12 mēnešiem €110. Samaksu ar čeku, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adresi sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija.

Zviedrijā: 6 mēneši Kr 650.-; 12 mēneši Kr 1240.-. Naudas pārvedumi: Lettiska Hjälpkommitten, Brīvā Latvija (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Postgiro 11 47 46 - 1). Tālr. un fakss 08 – 214425.

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 130 eiro; 6 mēn. – 70 eiro; 3 mēn. – 40 eiro; BL kants Lettische Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, kants 271 751 204. Adrese abonēšanas jautājumiem: Ivars Vētra, Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim, tālr. +49 6004 2801, e-pasts: ivetra@web.de. Cita informācija Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 70 eiro; 12 mēnešiem 130 eiro. Naudas pārvedumi ar čeku uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem USD 90,-, 12 mēnešiem USD 170,-.

Latvijā: 6 mēnešiem Ls 20, 12 mēnešiem Ls 34.

Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi maksā €3 par 10 mm augstu vienslejiģā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) €35. Zviedrijā – 500 kr. Komercīlie sludinājumi €6 par 1 slejas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām. Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA

Latvian Weekly Newspaper

published by the Latvian Publishers Association,
Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010, Latvia.

Iespiests: SIA Madonas Poligrafists

RADI UN DRAUGI HOTEL VIESNĪCA

“RADI UN DRAUGI” – JŪSU VIESNĪCA
PAŠĀ VEICRĪGAS SIRDĪ

4 ZVAIGŽŅU VIESNĪCA PIEDĀVĀ 72 LABĪKĀRTOTAS VIESU ISTABAS PAR NEMAINĪGI DRAUDZĪGĀM CENĀM (SĀKOT NO 53 EUR AR BROKASTĪM, WIFI, KONDICIONIERI, MINIBĀRU), MODERNI APRĪKOTAS SVINĪBU UN KONFERENCŪ ZĀLES, RESTORĀNU, BĀRU, ATPŪTAS TELPU UN AUTOSTĀVVIETU, KĀ ARĪ TRANSFERA PAKALPOJUMUS TIEŠI JŪSU ĒRTĪBĀM.

Mārstaļu iela 1, Rīga, LV-1050, LATVIJA | +371 27820200 | radi.reservations@draugi.lv
www.draugi.lv

SPORTS

Sveicam mūsu autoru!

Apbalvojums Gunāram Bērzzariņam

2012. gada Austrālijas dienā Gunāram Bērzzariņam par viņa darbu latviešu sabiedrībai, kā arī par administrātora un žurnālista darbību sportā piešķirts apbalvo-

Gunārs Bērzzariņš

Foto: Latvietis

jums – Austrālijas Ordeņa medaļa (OAM) (Order of Australia Medal). Valdības biļetenā sakarā ar ordeņa piešķiršanu minētas gan viņa publikācijas latviešu valodā, gan ilggadējais sporta žurnālista darbs laikrakstā *Adelaide Advertiser*.

Latviete Vējiņa atkārtoti kļūst par Anglijas boksa čempioni

Pēc portāla *Anglo Baltic News* sniegtās informācijas, Latvijas bokserē Ruta Vējiņa atkārtoti kļuvusi par Anglijas boksa čempioni. Fināla cīņā Vējiņa uzvarējusi anglieti Lauru Karonu. Pērn jūnijā Vējiņa uzvarēja Anglijas čempioni Luīzi Gibsoni, kas līdz tam 11 cīņās bija guvusi 11 uzvaras.

Latvijas bokseri trenējas pie *Oak-*

Foto no personiskā arhīva

Ruta Vējiņa.

mead ABC kluba speciālista Džona Hamerstouna. Divdesmit četrus gadus vecā Vējiņa Anglijā dzīvo jau vairākus gadus un cenšas tur pilnveidot sportistes karjeru.

Intervijā *Anglo Baltic News* Vējiņa stāsta, ka joprojām viņas sapnis esot piedalīšanās Londonas Olimpiskajās spēlēs šogad vasarā. Pirms tam viņai gan jāpiedalās Pasaules

meistarsacīkstēs Pekinā, un tam uzņēmīgā sportiste pašlaik gatavojas gan fiziski, gan finansiāli. Paralēli savam pamatdarbam viņa aktīvi trenējas un krāj naudu Pekinai. Vējiņa guvusi Latvijas Boksa federācijas (LBF) un Latvijas Olimpiskās komitejas atbalstu dalībai 2012. gada Olimpiskajās spēlēs.

Martins Dukurs atkal uzvar un būtībā nodrošina sev Pasaules kausu

Latvijas skeletonists Martins Dukurs Kanādā palika nepārspēts Pasaules kausa izcīņas priekšspēdējā – septītajā posmā. Viņš pirmo reizi karjērā uzvarēja Vankuveras olimpisko spēļu Vistleras trasē. Martins Dukurs abos braucienos bija ātrākais un ar šo uzvaru nodrošināja sev uzvaru arī sezonas kopvērtējumā.

Pirmajā braucienā Martins Dukurs kārtējo reizi bija labākais, trasi

veicot 52,70 sekundēs. 0,47 sekundes viņam zaudēja vācietis Franks Rommels, trešais bija Rommela tautietis Aleksandrs Krekels, kas Martinam Dukuram zaudēja 0,50 sekundes.

Otrā braucienā Martins Dukurs arī bija ātrākais, bet divu braucieniu summā otro vietu dalīja Rommels un krievs Aleksandrs Tretjakovs, kuŗi uzvarētājam summā zaudēja 0,75 sekundes.

Tomass Dukurs pirmajā braucienā pieļāva nelielu kļūdu trases augšdaļā, un tas viņam ļāva sasniegt tikai astoto labāko laiku. Savam brālim viņš zaudēja gandrīz sekundi (0,98 sek.). Otrā braucienā Tomass neatkātoja pirmā brauciena kļūdu, ievērojami labāk nobrauca un summā pakāpās uz piekto vietu. Divu braucieniu summā Tomass no brāļa atpalika par 1,42 sekundēm.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

LATVIJA

DIEVKALPOJUMI

Nākamais **Rīgas Evaņģeliskās draudzes dievkalpojums ar dievgaldu** notiks Rīgas Vecajā Sv. Ģertrūdes baznīcā svētdien, **19. februārī**, plkst. 15. Dievkalpojumā patecībā pieminēsim faktu, ka Rīgas Evaņģeliskā draudze ir uzņemta LELBĀL draudžu sarakstā. Dievkalpojumā kalpos LELBĀL archib. E.E. Rozītis, viņa vietniece prāv. Lauma Zušēvica un citi garīdznieki. Gaidām arī ciemiņus no tuvienes un tālienes. Pēc dievkalpojuma kafijas galds ar līdzpaņemtajiem groziņiem. Visi mīļi lūgti un aicināti.

ANGLIJA

Nākamā **literārā pēcpusdienā "Straumēnos"** - filma "Dzejnieces Andas Līces dzīves stāsts" ceturtdien, **1. martā**, plkst. 16 kafejnīcā "Rīga". Apmeklēt lūdz "Straumēnu" vanadzies.

DVF Londonas nodaļas valde sasauca biedru pilnsapulci **26. februārī**. Reģistrēšanās plkst. 10.30, atklāšana 11.00 - DVF nama kluba telpās, Queensborough Terrace, London W2 3SH. Nodaļas valde

Londonas Latviešu koris jūs aicina uz koŗa draudzības vakaru sēstdien, **11. februārī**, plkst. 19 DVF Londonas namā, 72 Queensborough Terrace, London W2 3SH. Neformāla koŗa programma, daļbnieku individuāli priekšnesumi, sadziedāšanās, uzkodas. Ieeja par ziedojumiem.

Notinghamas DVF nodaļas biedru pilnsapulce sēstdien, **25. februārī**, plkst. 15 nodaļas namā, 1a Standhill Rd., Carlton, Nottingham NG4 1JL, tālr. 0115 987 8599, e-pasts: latviesi.ng@gmail.com.

Darba kārtība:

1. Pilnsapulces atklāšana un vadības ievēlēšana.
2. Nodaļas iepriekšējās pilnsapulces protokola pieņemšana.
3. Nodaļas valdes priekšsēŗa ziņojums.
4. Nodaļas vanadŗu priekšnieces ziņojums.
5. Sekciju ziņojumi.
6. Revīzijas komisijas ziņojums.

7. Pārrunas par ziņojumiem un to pieņemšanu.

8. Valdes un revīzijas komisijas vēlēšanas.

9. Nodaļas delegātu izraudzīšana DVF delegātu pilnsapulcei 3. un 4. martā Straumēnos.

10. Daŗādi jautājumi un ierosinājumi.

Ja noteiktā laikā nebūs ieradies statūtos paredŗētais minimālais nodaļas biedru skaits, sapulce sāksies plkst. 15.30 un būs pilntiesīga pie jebkuŗa biedru skaita.

DVF delegātu pilnsapulce un pulkveŗa Oskara Kalpaka atcere „Straumēnos“ notiks **3. un 4. martā**:

Sēstdien, **3. martā**, plkst. 10 DVF delegātu pilnsapulce. Plkst. 18.30 pulkveŗa Oskara Kalpaka atceres sarikojums: mielasts un saviesīgs vakars.

Svētdien, **4. martā**, plkst. 10 svētrīdīs, 11.00 – 13.00 koncerts. Koncertā piedalās vijolniece Anete Graudiņa, koncertmeistars Florians Miteija, ar akordeonu un klavierēm Edgars Čuŗinskis. Ieeja €7.

Apmeklēt lūdz DVF valde un „Straumēnu“ saime.

Latvieŗu leŗionāru un O. Kalpaka atceres pasākums notiks svētdien, **11. martā**, plkst. 14 DVF Halifaksas nodaļas namā, 8 Lord Street. Visi laipni aicināti.

Pavasŗa svētki „Straumēnos“ **24. martā**: atklāšana plkst. 14, koncerts plkst. 19.30: ELVĒ koris no Īrijas, „Novadi“ kamerkoris no Mansfildas, Lesteras tautasdeju kopu. Sekos balle ar Helmuta un Lienes deju mūziku. Plaŗāka informācija un pieteikšanās uz maltītēm un naktmāŗām pie Astridas Balodes, tālr: 01116-2702800 e-pasts: astridbalodis@yahoo.co.uk.

Londonas kopas vanadzies sniegs DVF nama kluba telpās (72 Queensborough Terrace, London W2), otrdien, **11. februārī**, plkst. 13.30 video filmas izrādi „Pateikt un pateikties“, kuŗā dzejniece un publiciste Anda Līce stāsta par savu dzīvi un dzīves pieredzi. Atspirdziņājumi. Ieeja par ziedojumiem.

„Straumēnu“ DVF nodaļas

pilnsapulce notiks pirmdien, **13. februārī**, plkst. 13.30 „Straumēnu“ lielās mājas viesistabā. Laipni lūdz apmeklēt nodaļas valde.

Londonas kopas vanadzies ceps pankūkas otrdien, **14. februārī**, plkst. 12.30, ēŗana DVF nama ēdamistabā, 72 Queensborough terrace, London W2. Visi pankūku ēdāji būs sirsnīgi gaidīti. Ieeja par ziedojumiem.

Esmeralda Ermale un Ivars Šterns izrāde “Mili mani”. Autore Aiva Birbele. Reŗisors Agris Roŗukalns. Izrāde ir mākslinieku veŗtījums tautieŗiem Anglijā milestības svētkos Valentīndienā. Biļetes un plaŗāka informācija: www.anglobalticnews.co.uk

11. februārī plkst. 13 Pīterboro, St Marks Church Hall, 82 Lincoln Road, PE1 2SN. Kontakttālrunis: 07919911521 vai 02071298145.

11. februārī plkst. 18 Mansfildā. St. Peters Centre, Curch Side, Mansfield, NG18 1AP, Kontakttālrunis: 07882014531 vai 02071298145.

12. februārī plkst. 16 Bradfordā, 5 Clifton Willas, Manningham Lane, Bradford, BD8 7BY, Kontakttālrunis: 01274546235 vai 02071298145.

DIEVKALPOJUMI

Londonā, Sv. Annas un Sv. Agneses baznīcā, EC2V 7BX, svētdien, **12. februārī**, plkst. 14 Atpīdēŗanas laika dievkalpojums ar dievgaldu. Svētdien, **26. februārī**, plkst. 14 Cieŗanu laika dievkalpojums.

Rovfantā, Rovfantas dievnamā, RH10 4NG, svētdien, **19. februārī**, plkst. 11.30 Atpīdēŗanas laika dievkalpojums ar dievgaldu - Mūsu Kunga apskaidroŗanas diena.

VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V.Vāvere

„Straumēnos“, Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF, svētdien, **12. februārī**, plkst. 10 apvienots dievkalpojums ar Lesteras kopu.

„Mūsmāŗās“, Priory Hill, Wols-ton, Coventry, CV8 3ZF, svētdien, **19. februārī**, plkst. 15 dievkalpojums.

LĪDSAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Līdsā, 9 Alma Rd., LS6 2AH, Sv. Lūkas baznīcā, svētdien, **19.**

Mūsmāŗās ir brīvas vietas vismaz 4 veciem cilvēkiem, kam ir vajadzīga aprūpe.
Tālr. 02476 542737 / 542701
e-pasts: latvianwelfare@btconnect.com

februārī, plkst. 14, dievkalpojums. **MANČESTERAS DRAUDZE**, māc. G. Putce

Voringtonā, WAI IXG, Market Gate, Holy Trinity Church, svētdien, **12. februārī**, plkst. 20 dievkalpojums ar dievgaldu.

ZIEMEĻANGLIJAS-BRADFORDAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Bradfordā, 29 Great Horton Rd., BD7 1AA, Vācu baznīcā, svētdien, **19. februārī**, plkst. 11 dievkalpojums.

VĀCIJA

DIEVKALPOJUMI

Esslingenā, Dienvidu baznīcā, Suedkirche, Spitalsteige 3, svētdien, **26. februārī**, plkst. 15 paredŗēts dievkalpojums. Archib. Ēlmārs E. Rozītis. Sekos kafijas galds draudzes telpās.

Virzburgā, Deutschhauskirche, Am Schottenanger 2, sēstdien, **3. martā**, plkst. 13.30 būs dievkalpojums ar dievgaldu. Archib. Ēlmārs E. Rozītis. Sekos kafijas galds draudzes telpās.

Štutgartē, Vecās Pils kapellā, Schlosskirche, Am Schillerplatz, svētdien, **4. martā**, plkst. 15 paredŗēts dievkalpojums ar dievgaldu latvieŗu un vācu valodā. Archibiskaps Ēlmārs E. Rozītis. Sekos draudzes vakars ar kafiju senās sakristejas telpās.

Ludvigshāfenā, Sv. Ludviķa baznīcā, St. Ludwig, Bismarck un Wredestrasse krustojumā, svētdien, **18. martā**, notiks dievkalpojums. To vadīs dr. priekŗniece Rasma Gundega Ieviņa. Pēc dievkalpojuma draudzes telpās aizāds groziņu veidā.

Minchenes ev. lut. latvieŗu draudze, Minchenes Svētā Gara baznīcā, Heiliggeistkirche, Hugo Troendle Str. 53, Mūnchen Moosach, svētdien, **12. februārī**, plkst. 15 dievkalpojums. Dievkalpojumu vadīs māc. Dr. Ilze Keŗbere. Pēc dievkalpojuma sadraudzības stunda tuŗējā viesu namā.

Oldenburgā, Ohmstedes baznīcas draudzes namā, Butjadinger Str. 59, **12. februārī** plkst. 11 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze, pie ēŗģelēm Dr. A. Rosenbergs. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Minsteres latvieŗu ev. lut. draudzes nākamais dievkalpojums **12. februārī** plkst. 10.30 LCM, Salzmannstr. 152, 48159 Mūnster. Kalpos prāvests K. Bērziņš. Pēc dievkalpojuma notiks draudzes sapulce. Visi laipni lūgti un aicināti!

ZVIEDRIJA

Ielūgums uz vakaru ar dzejnieku JURI KRONBERGU. Viņš stāstīs par tulkošanu zviedru valodā, seviŗki par Nobela prēmijas laureāta dzejnieka TOMAS TRANSTRÖMER dzejas tulkojumiem. Ceturtdien, **8. martā**, plkst. 18 LR vēstniecības telpās, Odengatan 5, Stokholmā. **Stāstījums zviedru valodā**. Pārrunas pie glāzes vīna ar piekodām. Lūdzu pieteikties līdz 5. martam pie info@svensklettiska.se eventuāli. tel: 08 7526334 (Mudite Hoogland Krasta). **Visi laipni aicināti!** Zviedru-latvieŗu biedrība.

Gēteborgas Latvieŗu pensionāru biedrības tikšanās **25. februārī** plkst. 13 (pēc sanāksmes LAG pilnsapulce) notiks "Folkpartiet" telpās! NEDRE KVARNBERGS-GATAN 7 (atrodas "Vāstra Nordstān"), Gēteborgā. LŪDZU, informējiet pārējos. **Jauni biedri laipni gaidīti.** Valde. H. Vasks

DIEVKALPOJUMI

Stokholmas Latvieŗu draudzes dievkalpojums svētdien, **26. februārī**, plkst. 14 Somu baznīcā (46. un 55. autobuss, Pils piestāte). Dievkalpojumu vadīs prāveste Ieva Graufelde. Ingrida Baumgarte pie ēŗģelēm un Inta Heimdal, flauta. Visi sirsnīgi gaidīti! Pēc dievkalpojuma kafijas galds un draudzes gada sapulce draudzes namā. *"Lai tiesa plūst kā straume un taisnība kā mūŗģis strauts!" Ām. 5, 24*